

Poradnik 1995

WRZESIEŃ

9

BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

- Bibliotekarze i pracownicy informacji w świetle potrzeb współczesności
- MOi nie tylko dla bibliotekarza
- Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

TREŚĆ

Barbara Sosińska-Kalata	1	BIBLIOTEKARZE I PRACOWNICY INFORMACJI W ŚWIETLE POTRZEB WSPÓŁCZESNOŚCI
Janina Nowak	4	MÓJ NIE TYLKO DLA BIBLIOTEKARZA
Bolesław Howorka	8	KOMENTARZ DO USTAWY O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH
K. K.	12	KRÓTKO O ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH
Jan Burakowski	15	50 LAT W SŁUŻBIE OŚWIATY I KULTURY. Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Nałkowskiej w Sierpcu 1945-1995
Lucjan Biliński	19	NOWO POZYSKANE KOLEKCJE W BIBLIOTEKACH SZKOLNYCH
Bronisława Woźniczka-Paruzel	22	PODYPLOMOWE STUDIUM BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ W UNIWERSYTECIE MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU
Stanisława Nzieziela	23	O POLSKIEJ I IZRAELSKIEJ LITERATURZE DLA MŁODYCH W OŚWIĘCIMIU
Zofia Nogaś	26	ŚWIĘTO BIBLIOTEKARZY W RADOMIU
Jadwiga Krysztofiak	29	EWA ŁEPKOWSKA-SZWONEK — 1949-1995. Z żałobnej karty
Zofia Maliszewska	30	MARIA KLIMCZYK-WOMPEL — 1936-1994. Wspomnienie
(acz)	31	BIBLIOTEKA INACZEJ
Józefa Drozdowska	33	JERZY LIEBERT. Zestawienie bibliograficzne
Ewa Ziniewicz-Siergiejko	36	ZIEŁONE SERCE PRZYRODY
Zofia Markiewicz	38	„ZIEMIA PLANETĄ WIECZNIE ZIEŁONĄ”. Konspekt lekcji bibliotecznej dla grup 0 z przedszkola oraz pierwszych klas szkoły podstawowej
Mieczysław Badura	39	SERCEM ZA SERCE. Scenariusz apelu z okazji Dnia Edukacji Narodowej
	42	BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ŚWINOUJŚCIU W NOWYM LOKALU
	43	NA 50-LECIE POLSKIEGO SZCZECINA ROZPOCZĘCIE ROZBUDOWY KSIĄŻNICY POMORSKIEJ
	43	ODPOWIEDŹ REDAKCJI
	44	III OGÓLNOPOLSKI KONKURS LITERACKI IM. AGNIESZKI BARTOL POD HASŁEM „JA I MÓJ ŚWIAT”.

WYDAWNICTWO

Dyrektor Wydawnictwa

Janusz Nowicki

00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7

tel. 27-52-96

REDAKTOR NACZELNY: Władysława Wasilewska,
SEKRETARZ REDAKCJI: Małgorzata Grochocka,
KOMITET REDAKCYJNY: Józef Lewicki (przewodniczący), Jadwiga Andrzejewska,
Jan Burakowski, Marcin Drzewiecki, Andrzej Kempa, Krystyna Kuźmińska,
Mirosława Majewska, Wojciech Szymanowski, Ryszard Turkiewicz.
REDAKTOR TECHNICZNY: Elżbieta Matusiak

Wydawca: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

Prenumeratę prowadzi „Ruch” S.A. oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w całym kraju.

Skład i łamanie: Ewa Kossowska

Druk i oprawa: Warszawska Drukarnia Naukowa, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8.

Cena w III kw. 1995 r. wynosi 3 zł za 1 egz.

PORADNIK 9

(546)

BIBLIOTEKARZA

UKAZUJE SIĘ OD ROKU 1949

wrzesień 1995

Barbara Sosińska-Kalata

Bibliotekarze i pracownicy informacji w świetle potrzeb współczesności

Truizmem jest stwierdzenie, iż wartość i społeczna użyteczność działalności bibliotecznej i informacyjnej zależy od tego, w jakim stopniu odpowiada na potrzeby obsługiwanego środowiska. W ostatnich latach wielu polskich bibliotekarzy w drastyczny niekiedy sposób przekonało się o tym, że właśnie umiejętność trafnego rozpoznania tych potrzeb i efektywnego praktycznego dowodzenia możliwości ich zaspokojenia ma ogromne znaczenie nie tylko dla pozycji bibliotek i zawodu bibliotekarza w społeczeństwie, ale wręcz dla uznania ich racji bytu w obsługiwanych społecznościach.

Ze szczególną ostrością uwidacznia się obecnie

zależność biblioteki od recepcji jej usług przez otoczenie.

Cele i zadania współczesnej biblioteki muszą więc być wnikliwie dostosowane do rzeczywistych potrzeb jej użytkowników, i to zarówno ogólnie definiowanych po-

treb kulturowych i edukacyjnych (a trzeba pamiętać, że choć są one niezwykle ważne, to i niestety często przez władze i społeczności lokalne niedoceniane), jak i znacznie bardziej szczegółowo rozpoznanych, często doraźnych i pragmatycznie uwarunkowanych potrzeb informacyjnych.

W polskim społeczeństwie coraz częściej zwraca się uwagę na wartość szybkiego dostępu do rzetelnej informacji. On to w znacznej mierze decyduje o efektywnym funkcjonowaniu tak przedsiębiorstw i organizacji, jak i indywidualnych osób. Bibliotekarze mogą w tej dziedzinie odegrać ważną rolę, wzmacniając swoją pozycję zawodową i dowodząc, że bibliotekarstwo nie musi być widziane wyłącznie jako sfera coraz bardziej ograniczanych dotacji budżetowych. Nie zawsze jednak bibliotekarze dostrzegają szansę stworzoną temu zawodowi przez współczesność.

Dyskusyjne jest także to, czy szkoły bibliotekarskie dostatecznie dobrze przygotowują kadry biblioteczne do stawienia

czoła wymaganiom współczesnego społeczeństwa, czy kształtują ich gotowość i zdolność dynamicznego dostosowywania rodzajów i form działalności do bieżących potrzeb otoczenia, czy wreszcie zapewniają nawyk i umiejętność analizowania tych potrzeb. Warto więc bodaj tylko sygnałnie zwrócić uwagę na najważniejsze spośród zjawisk ewolucji współczesnego społeczeństwa, które muszą być dostrzegane zarówno przez bibliotekarzy, jak i przez szkoły bibliotekarskie, bo decydują o tym, jakie umiejętności profesjonalne obecnych i przyszłych pracowników bibliotek mogą zapewnić sukces zbiorowy i indywidualny tej grupy zawodowej.

TRANSFORMACJE WSPÓLCZESNEGO ŻYCIA SPOŁECZNEGO

Lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte na całym świecie cechuje niezwykła dynamika transformacji obejmujących niemal wszystkie dziedziny życia społecznego. Są to zjawiska uniwersalne, a szczególnie ważną ich cechą jest, że mają bezpośredni związek z kształtowaniem miejsca i roli współczesnego bibliotekarstwa, stwarzając z jednej strony zagrożenia, z drugiej zaś prawdziwą szansę rozwoju¹. Przemiany te w różnych krajach występują z różnym nasileniem, przyjmują różne formy i różnie są porządkowane w lokalne hierarchie ważności.

Wśród przemian najbardziej znaczących dla tworzenia nowych warunków funkcjonowania usług bibliotecznych i informacyjnych w Polsce wymienić należy przede wszystkim pięć typów czy sfer przemian:

- transformacje polityczne,
- transformacje społeczne,
- transformacje ekonomiczne,
- transformacje naukowe i technologiczne,
- transformacje edukacyjne.

Spróbujmy teraz pokrótce zreferować te cechy czy przejawy owych transformacji, które powinny znaleźć się w strefie zainteresowania biblioteki, bo związane są z przemianami potrzeb jej użytkowników.

Konsekwencją transformacji politycznych jest przede wszystkim

pogłębiająca się otwartość społeczeństwa polskiego,

dążenie do integracji ze Wspólnotą Europejską oraz intensyfikacja kontaktów międzynarodowych w różnych dziedzinach i na różnych poziomach organizacji państwa i społeczeństwa. Przemiany polityczne zainicjowały kaskadę przemian społecznych i ekonomicznych, a ich ogromnej wagi efektem są zmiany postaw społecznych manifestujące się demokratyzacją i liberalizacją życia społecznego, wzrostem wrażliwości na zróżnicowanie społeczne, kulturowe, etniczne, wzrostem przedsiębiorczości oraz świadomości indywidualnej odpowiedzialności społecznej i ekonomicznej.

Wszystkie te zjawiska powodują wzrost zapotrzebowania na informację, wzrost zainteresowania dostępem do różnorodnej informacji pozwalającej zmniejszyć ryzyko decyzji podejmowanych zarówno w działalności profesjonalnej, jak i w życiu codziennym.

Wśród transformacji ekonomicznych, obok zasadniczych przekształceń formacji gospodarczych związanych z przyjęciem modelu gospodarki wolnorynkowej, szczególne znaczenie ma intensywność rozwoju sfery działalności usługowej, bardziej aniżeli przemysł wytwórczy „nasyconej informacyjnie”, a więc zależnej od informacji. Równie ważnym zjawiskiem jest rozwój małych prywatnych przedsiębiorstw, które zdane są na zewnętrzną obsługę informacyjną.

Istotny wpływ na działalność biblioteczną i informacyjną mają te elementy transformacji naukowych i technologicznych, które manifestują się przede wszystkim ogromną ekspansywnością technologii informacyjnych. W zasadniczy sposób odmieniają one tradycyjne kanały komunikacji naukowej i społecznej, co pociąga za sobą nie analizowane dotąd zjawiska. Znaczna część informacji staje się dostępna tylko dla użytkowników zdolnych posługiwać się np. sieciami teleinformatycznymi. Często dostęp ten bywa ograniczony czasem utrzymywania określonych informacji w sieci, np. wprowadzane do Internetu informacje o przebiegu konferencji, spotkań międzynarodowych itp. bywają dostępne tylko w czasie trwania tych imprez, a po ich zakończeniu bezpowrotnie znikają.

¹ Wilfred L. Sanders — *An Evaluation of Education for Librarianship in New Zealand. A Report to the Joint Advisory Committee on Librarianship*. Wellington: Victoria University, 1987.

Edukacyjna funkcja bibliotek powoduje, że szczególne znaczenie dla skuteczności ich działania ma śledzenie przemian w sferze kształcenia i wychowania i nadążanie za nimi. Transformacje edukacyjne obejmują całe spectrum zagadnień, wśród których bodaj najważniejszymi są: coraz silniejszy nacisk na zapewnienie tzw. alfabetyzacji komputerowej (ang. *computer literacy*) już na poziomie szkoły podstawowej i średniej, dążenie do znacznego zwiększenia stopnia scholaryzacji społeczeństwa oraz odejście od modelu kształcenia encyklopedycznego w kierunku kształcenia metodologicznego, wymagającego w znacznie większym stopniu umiejętności odnajdywania i korzystania z różnego typu źródeł informacji, a więc rozbudzenia powszechnej świadomości informacyjnej. Są to zagadnienia niezwykłej wagi dla bibliotekarstwa i działalności informacyjnej, one bowiem zadecydują o tym, jakiego użytkownika obsługiwać się będzie w przyszłości.

SPÓŁCZEŃSTWO INFORMACYJNE

Wymienione tu rodzaje przemian charakterystyczne są dla utworzenia się tzw. społeczeństwa informacyjnego, którego funkcjonowanie zależy od sprawności przepływu informacji, a tempo rozwoju — od zdolności zapewnienia sobie dostępu do informacji. Rola zawodów informacyjnych w tego typu społeczeństwach jest oczywista, warto jednak przywołać kilka obrazowych danych dotyczących USA — kraju, w którym sama nazwa „społeczeństwo informacyjne” w nikim nie budzi już emocji i traktowana jest jak stwierdzenie istniejącego stanu rzeczy.

W blisko 220-milionowych Stanach Zjednoczonych działa obecnie około 94 tys. bibliotek szkolnych, 3,5 tys. bibliotek akademickich, 15 tys. bibliotek publicznych oraz 15 tys. bibliotek specjalnych i specjalistycznych ośrodków informacji ulokowanych w różnego typu instytucjach naukowo-badawczych, w wydawnictwach i redakcjach dzienników, w bankach, agencjach reklamowych i marketingowych, w urzędach administracji państwowej, muzeach, archiwach, szpitalach, firmach prawniczych oraz w szerokiej gamie instytucji przemysłowych. Każdego roku publikuje się tam około 60 tys. książek. W ciągu ostatnich 40

lat liczba bibliotek wszelkiego typu wzrosła czterokrotnie. Ocenia się, że ponad połowa siły roboczej tego kraju zatrudniona jest w dziedzinach związanych z produkcją, przetwarzaniem i rozpowszechnianiem informacji.

Choć od początku lat sześćdziesiątych systematycznie rozbudowywano infrastrukturę biblioteczną-informacyjną w USA, to w latach dziewięćdziesiątych nastąpił gwałtowny boom rynku pracy dla zawodów informacyjnych².

Szeroko rozumiany zawód bibliotekarza zajmuje wśród nich najbardziej eksponowane miejsce,

uważa się tu bowiem, że bibliotekarz to specjalista w zakresie organizacji i zarządzania informacją, profesjonalista zapewniający efektywny dostęp do informacji.

W ramach tego zawodu istnieje i kształtuje się coraz więcej wąskich specjalizacji, takich jak tradycyjne specjalizacje bibliotekarzy publicznych, szkolnych (tzw. specjalistów ds. mediów informacyjnych), naukowych, bibliotekarzy i pracowników informacji specjalistycznej (medycznej, chemicznej, prawniczej, biznesowej, ekologicznej itd.) oraz specjalizacje klasyfikatorów i indeksatorów, analityków informacji, konsultantów informacyjnych, brokerów informacyjnych, biblioterapeutów, kadry menadżerskiej instytucji informacyjnych, bibliotekarzy systemowych, menadżerów systemów informacyjnych, menadżerów zasobów informacyjnych, projektantów systemów informacyjnych.

To najbardziej popularne wśród współczesnych specjalizacji zawodów informacyjnych o wspólnej bibliotekarskiej genezie. Ich ukształtowanie się jest odpowiedzią na zapotrzebowanie nowoczesnego rynku pracy, a więc — na faktyczne potrzeby współczesnego społeczeństwa.

Warto tu zwrócić uwagę na fakt, że kwalifikacji zawodowych w tych dziedzinach nie nabywa się drogą kształcenia warsztatowego, lecz w nowoczesnych, dobrze przygotowanych zarówno pod względem kadry kształcącej, jak i wyposażenia

² Dane statystyczne przytoczono za informatorem *School of Information and Library Studies. University at Buffalo. State University of New York. 1993-1996 Catalog.*

w materiały dydaktyczne i sprzęt laboratoryjny (komputerowy, audiowizualny, telekomunikacyjny, reprograficzny) szkołach bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, a obecnie coraz częściej — w szkołach informacji i bibliotekoznawstwa. Zmiana kolejności tych dwóch składników nazwy dyscypliny jest swoistą wykładnią charakterystycznej ewolucji interpretacji misji zawodowej bibliotekarzy.

Poziom organizacji bibliotekarstwa w Stanach Zjednoczonych jest w Polsce dobrze znany, można by tu zresztą przytoczyć szereg innych przykładów krajów o rozbudowanych strukturach sieci bibliotecznych, dobrze wyposażonych nowoczesnych bibliotekach obsługujących społeczeństwa, dla których jest rzeczą oczywistą, że do biblioteki idzie się po informację — niekiedy niemal po każdego rodzaju informa-

cję. Nie chodzi tu jednak o to, aby opisywać bibliotekarstwo amerykańskie, skandynawskie czy brytyjskie, lecz o to, aby zwrócić uwagę na kierunek, w jakim musi podążać polskie bibliotekarstwo, bo i nasze społeczeństwo staje się coraz podobniejsze do zarysowanego powyżej modelu społeczeństwa informacyjnego.

Zapotrzebowanie na organizowanie sprawnego dostępu do coraz większych zasobów informacji stale rośnie i musi być zaspokojone. Jeśli polscy bibliotekarze wyzwalają tego nie podejmą, zostanie ono podjęte przez inne grupy zawodowe, a to oznaczać może utratę dużej szansy.

Dr Barbara Sosińska-Kalata jest wicedyrektorem Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Warszawskiego
--

MOL nie tylko dla bibliotekarza

Tytułowe stwierdzenie jest tak oczywiste nie tylko w odczuciach, ale i w praktyce niektórych bibliotekarzy szkolnych, że aż nienaturalna wydaje się potrzeba dowodzenia jego zasadności. Chociaż pisanie o możliwości swobodnego posługiwania się programem MOL przez uczniów ma dla mnie już wartość porównywalną z wywodem, że na przykład „szufladki katalogu są przeznaczone nie tylko dla bibliotekarza, do zabrania głosu skłoniła mnie wypowiedź zamieszczona na łamach „Poradnika Bibliotekarza”¹.

Widocznie taki jest poziom komputeryzacji bibliotek i wiedzy na jej temat, że uczeń jako umiętny użytkownik narzędzi informatycznych jawi się jeszcze tylko w kuszących wizjach wykorzystania techniki komputerowej w bibliotekach szkolnych.

Piszący słowa: „Obecnie komputer odaje cenne usługi tylko i wyłącznie bibliotekarzowi”² z pewnością ma rację — w świetle swoich doświadczeń. Cieszy,

że po takim stwierdzeniu autor, nie zniechęcony, znajduje zapał do planowania lekcji bibliotecznych z wykorzystaniem komputerów i podaje metodyczną koncepcję ich przeprowadzenia. Mnie cieszy to w dwojnasób — już nie czuję się (razem z najbliższymi mi nauczycielami bibliotekarzami) odosobniona w publikowaniu konspektów realizowanych zajęć bibliotecznych z wykorzystaniem komputerów³.

Jednakże na podstawie własnych doświadczeń — widocznie innych niż cytowanego autora — nie mogę zgodzić się z opinią, że komputery w bibliotekach szkolnych oddają usługi tylko bibliotekarzowi. Należy pamiętać, że w docieraniu do interesujących źródeł uczeń nie jest odosobniony — zawsze służy mu pomocą nauczyciel bibliotekarz i dobrze, gdy tenże ma dostęp do komputerowego programu obsługi. Nawet w odniesieniu do takiej biblioteki, w której tylko bibliotekarz ma swobodny dostęp do komputera, powtórzę uogólniające stwierdzenie, że „wszelkie prace biblioteczne

¹ Tomasz Szymański: *MOL dla ucznia, czy tylko dla bibliotekarza?* „Poradnik Bibliotekarza” 1995 nr 5 s. 20-21.

² Jw. s. 20.

³ zob. Janina Nowak: *Zajęcia w klasie VI z wykorzystaniem komputerów*. „Biblioteka w Szkole” 1994 nr 6, s. 14 oraz *O czym „opowiada” karta katalogowa?* „Biblioteka w Szkole” 1995 nr 6 s. 22-23.

wykonywane przy użyciu techniki komputerowej służą czytelnikowi ⁴.

Natomiast w przypadku biblioteki, w której uczniowie mają bezpośredni kontakt z komputerami, dość osobliwe wydaje się podkreślanie, że:

MOL jest także dla ucznia,

gdyż są o tym głęboko przekonani nie tylko bibliotekarze, ale także wszyscy uczniowie.

Formalistyczne wyjaśnienie przeznaczenia MOL-a dla uczniów opierałoby się na spostrzeżeniu, że program ów został wpisany do zestawu środków dydaktycznych zalecanych przez MEN do użytku szkolnego (oczywiście znalazł się w zestawie nie z tego powodu, że jest środkiem oddającym cenne usługi bibliotekarzowi).

Zanim MOL trafił do elitarnego zestawu środków dydaktycznych, był w pracy „mojej” biblioteki przez ponad dwa lata fizycznie wykorzystywany jako środek dydaktyczny. Aby nie poczuć się zagubioną przy próbie przedstawienia prawdziwych sytuacji, w których używanie w bibliotece komputera przez ucznia przynosi mu korzyści, posłużę się kilkoma faktami.

Po instalacji programu MOL w marcu 1992 r. i okresie intensywnego tworzenia bibliotecznej bazy danych ⁵, już od roku szkolnego 1992/93, rozpoczynając zautomatyzowane udostępnianie, przekazano MOL-a do eksploatacji jednocześnie uczniom na przeznaczonym dla nich terminalu. Po kilku miesiącach odnotował to jeden z naszych lokalnych dzienników ⁶. Zainteresowanie programem i ujawnione potrzeby użytkowników sprawiły, że rozbudowano sieć o kolejną końcówkę, aby zwiększyć dostępność do „pecetów”. Dysponując czterema jednostkami (prócz serwera) można się było pokusić o prowadzenie grupowych zajęć bibliotecznych, w czasie których komputery z oprogramowaniem MOL są jednym ze stosowanych środków dydaktycznych.

Dzięki twórczym inicjatywom w naszym środowisku świadomym celów ogólnej edukacji informatycznej mogłam w czasie

II Ogólnopolskiego Forum Nauczycieli Bibliotekarzy (Ślupsk, czerwiec '93) ⁷, w ramach prezentacji niekonwencjonalnych form pracy bibliotek szkolnych, prowadzić zajęcia na temat: „Formy pracy z czytelnikiem w skomputeryzowanej bibliotece szkolnej” ⁸.

Być może nie jest warte podkreślenia, że do owego czasu nie było w szkole pracowni komputerowej, informatyka ani lekcji z elementów informatyki, a „oswajanie” uczniów z komputerami odbywało się tylko w bibliotece, gdyż do dziś elementy informatyki w szkole podstawowej są przez MEN przewidziane programowo jedynie dla klasy VIII ⁹.

Niewątpliwie największe korzyści w kształtowaniu kultury informatycznej przynosi obcowanie uczniów ze sprzętem i oprogramowaniem użytkowanym na co dzień. Następny rok pracy udowodnił, że zajęcia z wykorzystaniem komputerów można — z takim samym powodzeniem jak w klasach starszych — prowadzić z uczniami klas młodszymi.

Aby nasi uczniowie nie obracali się tylko wokół rutynowych czynności i zajęć z programem MOL, w styczniu br. zakupiono zestaw programów edukacyjnych wydanych wspólnie przez firmę VULCAN i WSiP. Czy tak wyposażona biblioteka to już centrum informacyjne szkoły albo pracownia multimedialna? Trudno powiedzieć, wszak różne znaczenia tym pojęciom są przypisywane. Od wzorów zachodnich, które w teorii najłatwiej jest przywoływać, a do których w praktyce najtrudniej równać, odbiega oczywiście daleko ¹⁰.

Wzorce rodzime powstają w toku ogólnie znanej działalności bibliotek szkolnych. I działa tu najprostszy mechanizm: co jest odległe, to wydaje się niezwykle, co jest osiągalne, to staje się naturalne. Tak wła-

⁷ Program, materiały, echa Forum zob. „Biblioteka w Szkole” 1994 nr 2; „Poradnik Bibliotekarza” 1994 nr 1.

⁸ Podkreślenie jest moje w celu zwrócenia uwagi, że już wtedy mówiło się o pracy z czytelnikiem w skomputeryzowanej bibliotece, a było to dwa lata temu.

⁹ *Elementy informatyki. Program szkoły podstawowej, klasa VIII*. Warszawa WSiP, 1990.

¹⁰ Zob. Jacek Gajkiewicz: *Korzyści płynące z informatyzacji biblioteki szkolnej*. „Dyrektor Szkoły” 1995 nr 6/7 s. 21-23; por. Fred D' Ignazio: *Aktywność w centrach multimedialnych*. „Informatyka dla Szkoły. Biuletyn Informatyczny” Vulcan 1994 nr 4 s. 13-21.

⁴ Janina Nowak: *Komputery w bibliotece szkolnej*. „Biblioteka w Szkole” 1992 nr 6 s. 2-3.

⁵ Tamże o przyjętej koncepcji wdrażania programu.

⁶ Zbigniew Bielecki: *Komputerowa biblioteka*. „Głos Pomorza” 1993 nr 7 s. 3.

śnie, naturalnie, w mozaikę „mojej” szkoły jest wkomponowana biblioteka, a w warsztacie informacyjno-bibliograficznym biblioteki zwyczajnie używa się komputerów z systemem MOL.

Atrybuty skomputeryzowanej biblioteki są naturalne i zwyczajne już dla trzech roczników uczniów.

Dla nich komputery w bibliotece były „od zawsze”, gdyż od pierwszej klasy (w roku szk. 1992/93) korzystają ze swobodnego dostępu do półek i do... komputerów oczywiście. Tym uczniom wydaje się niemożliwe, aby nie szukać książek według komputerowych katalogów, nie analizować czytelnictwa klasy, nie przeglądać, nie wyszukiwać, nie sprawdzać, sprawdzać...

Przy wolnym dostępie do półek wyszukiwanie książek w komputerowych katalogach polega często na zabawnym (dla dorosłego obserwatora) porównywaniu informacji podanych przez program ze stanem księgozbioru (lub odwrotnie). Jednakże dzięki tym niustannym ćwiczeniom w indywidualnym toku przysposabiania czytelniczego i informacyjnego nie trzeba czekać na prowadzenie lekcji o katalogach do klasy VII-VIII [!]. Raczej bywa odwrotnie. Uczniowie z klasy III wykonują np. „spis książek” (do wydrukowania) i nie wydaje im się to zajęciem przerastającym ich możliwości (być może dlatego, że nie wiedzą, iż sporządzanie zestawienia tematycznego jest w programie dopiero klasy VII?). O tym, że z pomocą MOL-a można badać czytel-

nictwo pod względem jakościowym, tylko wspomnę, ponieważ z przeznaczonych do tego opcji zainteresowany uczeń korzysta wyłącznie przy udziale bibliotekarza — w imię dobrze pojętej ochrony dóbr osobistych funkcja programu wykazująca wypożyczenia poszczególnych czytelników nie jest dostępna bez podania hasła.

Mam nadzieję, że przytoczone przykłady działalności skomputeryzowanej biblioteki przekonują, iż

MOL jest przede wszystkim dla ucznia.

Dla każdego ucznia MOL jest przewodnikiem po zbiorach bibliotecznych, drogowskazem prowadzącym do książki na półce; dla starszych uczniów jest narzędziem do prowadzenia poszukiwań bibliograficznych, dla łączników — informatorem o stanie czytelnictwa klasy, a dla nawet najbardziej odpornych na wdzięki biblioteki — stymulatorem zainteresowań czytelniczych. Natomiast dla bibliotekarza MOL jest li tylko bazą danych, która w części automatycznie przetwarza pewne informacje, ale którą trzeba niustannie, skrupulatnie, rozważnie i pieczołowicie rozbudowywać, aby służyła jako element nowoczesnego warsztatu pracy biblioteki. MOL jest przede wszystkim dla ucznia w taki sam sposób, w jaki biblioteka szkolna jest w ogóle dla ucznia, a nie dla bibliotekarza, aby ten i ów znalazł w niej zatrudnienie.

JANINA NOWAK

Ślupsk — Szkoła Podstawowa nr 16

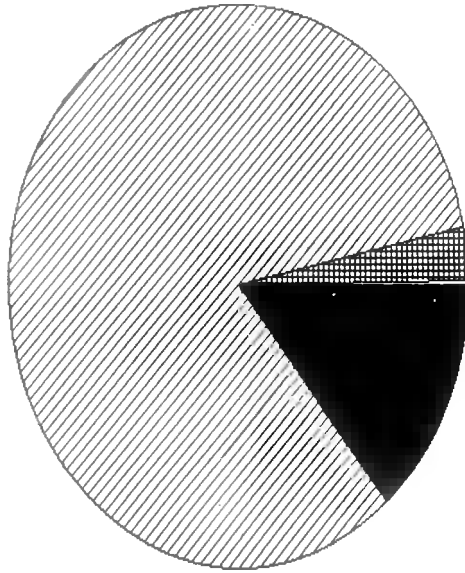
Lista najlepszych czytelników
w klasach poziomu 5¹ u maju

Miejsce	Imię i nazwisko	Klasa	Liczba wypożyczeń
1.	Tomasz GINTROWICZ	5C	12
2.	Małgorzata BŁAŻEJOWA	5B	11
3.	Katarzyna ŻELISKO	5A	10
4.	Julia CZERNIEWICZ	5B	10
5.	Piotr CZERWIŃSKI	5A	9
6.	Kamila MAŚNICA	5D	9
7.	Bartosz BUKSAK	5B	8
8.	Magdalena SZYCA	5C	8
9.	Magdalena LITWINIUK	5A	7
10.	Norbert JABŁOŃSKI	5C	7

Można się także znaleźć wśród dzieciątki „naj” z klas swojego poziomu.

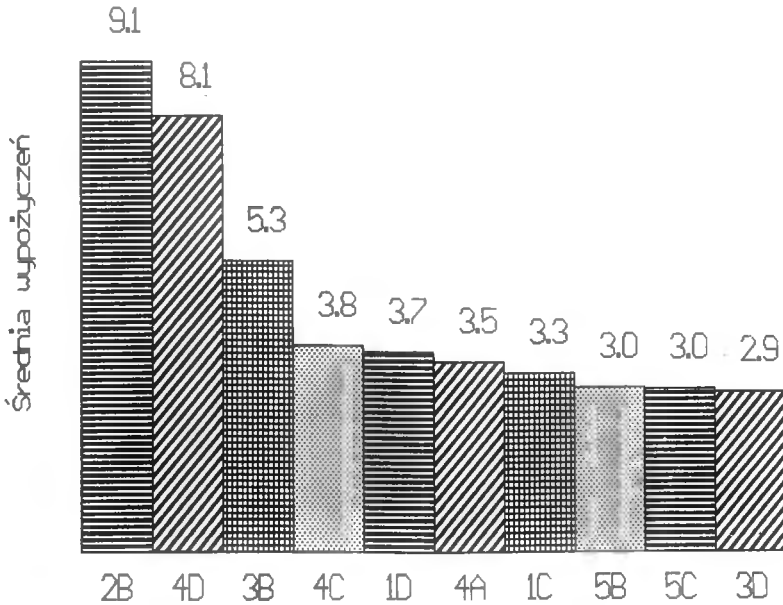

Struktura wypożyczeń
w klasie 8c we wrześniu

Zainteresowanie młodych czytelników literaturą popularnonaukową opiera się niekiedy na takich wzorach.

Wypożyczenia w maju

Prezentacja dziesięciu najlepszych klas w dowolnym okresie sprawozdawczym (w tym przypadku wybrano maj).

Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

To tytuł dzieła, które pragnę gorąco polecić wszystkim bibliotekarzom. Jego autorami są:

— prof. dr hab. Janusz Barta z Międzyuczelnianego Instytutu Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor m.in. prac poświęconych dziełu muzycznemu i jego twórcy w prawie autorskim, twórczości pracowniczej w prawie autorskim, głównym problemom prawa komputerowego;

— prof. dr hab. Zbigniew Cwiakalski z Katedry Prawa Karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zakładu Prawa Karnego i Postępowania Karnego Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej — Filia w Rzeszowie, współautor komentarza do kodeksu karnego, autor innych prac z zakresu prawa karnego, w tym prawa karnego gospodarczego;

— prof. dr hab. Monika Czajkowska-Dąbrowska z Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Warszawskiego, autorka m.in. prac poświęconych rozpoznawaniu utworów przez radio, sytuacji prawnej autorów obcych w Polsce, międzynarodowym aspektem prawa autorskiego;

— prof. dr hab. Ryszard Markiewicz z Międzyuczelnianego Instytutu Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor m.in. prac poświęconych dziełu literackiemu w polskim prawie autorskim, ochronie prac naukowych i programów komputerowych, swobodzie przedstawiania osób rzeczywistych w utworach piśmienniczych;

— dr hab. Elżbieta Trapez z Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, autorka m.in. prac poświęconych dziełu zależnemu, konstrukcjom majątkowym praw autorskich, zasadzie asymilacji w konwencji berneńskiej¹.

¹ Podana tu informacja o autorach dzieła została zaczerpnięta z rewersu tylnej okładki książki. Wydawcą tego dzieła jest Dom Wydawniczy ABC w Warszawie, cena egz. 66 zł. Brak informacji o nakładzie.

Na treść tej książki składają się:

— Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. nr 24, poz. 83),

— Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 22 grudnia 1994 r. w sprawie wysokości opłat na Fundusz Promocji Twórczości od egzemplarza utworów, których autorska ochrona majątkowa upłynęła, szczegółowych zasad wypłat z tego Funduszu oraz przyznawania z niego stypendiów i pomocy socjalnej (Dz. U. nr 138, poz. 735),

— Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 22 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu działania Komisji Prawa Autorskiego, wynagradzania jej członków, wysokości opłat za postępowanie przed tą Komisją oraz zasad ich wnoszenia (Dz. U. nr 138, poz. 736),

— Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Tekst ustawy i rozporządzeń wykonawczych jest dostępny dla osób zainteresowanych nie tylko w „Dziennikach Ustaw” i w omawianym dziele. Na temat ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych opublikowano do dnia dzisiejszego kilka opracowań książkowych, których najważniejszą część stanowił zawsze tekst ustawy. Na łamach „Rzeczypospolitej” w dodatku „Prawo co dnia” opublikowano kilka komentarzy do ustawy pióra wymienionych tu w gronie współautorów omawianego *Komentarza*... dwóch autorów: prof. dra hab. Janusza Barta i prof. dra hab. Ryszarda Markiewicza. Szczególnie ważny dla bibliotekarzy był komentarz zatytułowany: *Biblioteki a nowe prawa autorskie* (nr 79/4032/z dnia 3 kwietnia 1995 r.). Komentarz do ustawy ukazują się na łamach „Forum Akademickiego”, a ich autorem jest dr Jerzy Szczotka z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej. I będzie tych opracowań więcej.

Przy okazji pragnę poinformować czytelników „Poradnika Bibliotekarza”, że znam

opinię Departamentu Prawnego Ministerstwa Kultury i Sztuki z dnia 3 lutego 1995 r., którą opublikowano w „Bibliotekarzu” nr 4/1995. I stanowczo oświadczam, że moje zdanie w wielu poruszonych w tej opinii sprawach jest odmienne. Moje poglądy na pewno są bibliotekarzom znane, bowiem na łamach „Poradnika Bibliotekarza”, „Bibliotekarza” (i nie tylko) opublikowałem kilka artykułów w tej sprawie. Przedstawione w tych artykułach opinie i komentarze podtrzymuję. Jak uważni czytelnicy z pewnością zauważą, nie odbiegają one od tego, co później opublikowali wybitni znawcy przedmiotu. Redakcji „Bibliotekarza” przedstawiłem swoje poglądy na temat opinii Departamentu Prawnego, z prośbą o publikację², zatem każda zainteresowana osoba będzie miała okazję się z nimi zapoznać.

Bibliotekarze w swoich listach do Redakcji „Poradnika Bibliotekarza” piszą³, że oczekują na przepisy wykonawcze do ustawy. Spodziewają się, że zostaną ogłoszone dalsze akty normatywne wyjaśniające wszystkie ich wątpliwości. To nieporozumienie.

Wyjaśnianie wątpliwości nie jest zadaniem przepisów wykonawczych.

Ich zadaniem jest wyłącznie dalsza, bardziej szczegółowa regulacja, której przedmiot określa „delegacja” zapisana w ustawie. W omawianym tu i komentowanym akcie normatywnym upoważnienie do stanowienia przepisów wykonawczych zawierają postanowienia art. 20 ust. 3 (ukazuje się rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki określające wysokość opłat na rzecz twór-

² „Bibliotekarz” 1995 nr 6 s. 12-15.

³ Przy tej okazji choć przeprosić wszystkich tych bibliotekarzy, którzy kierują do mnie listy z prośbą o wyjaśnienia, o opinie prawne. Nie jestem w stanie na te listy odpowiadać, to przerasta moje możliwości czasowe i ekonomiczne. Jeśli zapytania dotyczą spraw problemowych, to na prośbę Redakcji „Poradnika Bibliotekarza” staram się przygotować odpowiedni materiał do publikacji. Nie mogę odpowiadać na pytania indywidualne, choć dotyczą często np. ważnych spraw płacowych czy innych. Chcąc opracować dobrą opinię prawną, trzeba znać wszystkie okoliczności danej sprawy, m.in. stanowisko pracodawcy, a nie tylko informacje dostarczone przez **jedną** stronę. Obowiązuje mnie zasada *audiatur et altera pars*.

Proszę Czytelników „Poradnika Bibliotekarza” o wyrozumiałość, gdy nie otrzymają odpowiedzi na skierowany do mnie list.

ców, artystów wykonawców oraz producentów fonogramów i wideogramów doliczanych do kwot należnych z tytułu sprzedaży magnetofonów, magnetowidów i innych podobnych urządzeń, czystych nośników fonii i wizji oraz urządzeń reprograficznych, a także szczegółowe zasady pobierania i odprowadzania tych opłat oraz wskazujące organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi właściwą do ich pobierania), art. 40 ust. 3 (ukazało się — Dz. U. nr 138/94, poz. 735), art. 108 ust. 9 (ukazało się — Dz. U. nr 138/94, poz. 736), art. 114 (rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki w sprawie szczegółowych zasad dokonywania wypłat z Funduszu oraz zasad przyznawania stypendiów i pomocy socjalnej dla twórców). Innych rozporządzeń rady ministrów lub ministrów, zarządzeń ministrów bądź uchwał rady ministrów nie należy się spodziewać. Nie ma takich „delegacji” w ustawie.

Wyjaśnianie poszczególnych postanowień aktów normatywnych to zadanie radców prawnych, zobowiązanych do opracowywania opinii, które muszą być kompetentne i oczywiste. Każda wojewódzka biblioteka publiczna na pewno zatrudnia kompetentnych radców prawnych i o ich zdanie przede wszystkim należy zapytać przed podjęciem ewentualnych kroków związanych z „kontrowersyjną” opinią Departamentu Prawnego Ministerstwa Kultury i Sztuki, w związku z wątpliwościami bibliotekarzy co do rozumienia poszczególnych przepisów omawianej ustawy. W każdym razie „chowanie” bibliotecznych kserografów stanowiłoby wynik „tragicznego” w dalszych skutkach nieporozumienia, nie uzasadnionego żadnymi przepisami.

Omawiane tu dzieło jest moim zdaniem właśnie takim opracowaniem, o jakie bibliotekarzom chodziło. Podstawową jego część stanowi komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Szczególną uwagę czytelników pragnę zwrócić na komentarz do przepisów rozdziału 3 oddziału 3 ustawy — „Dozwolony użytek chronionych utworów”. Postanowienia tego oddziału budzą największą wątpliwość. Tych właśnie przepisów dotyczy wspomniana już opinia Departamentu Prawnego Ministerstwa Kultury i Sztuki.

Komentując przepisy art. 23 ustawy, stanowiące o „własnym użytku osobistym”, autorka (Elżbieta Traple) wskazuje, że:

1) tego rodzaju uregulowania prawne obowiązywały także pod rządem uchylonej ustawy z r. 1952 (art. 22); dodam tu, iż podobne zasady obowiązują także i w innych krajach, chociaż zakres obowiązujących tam regulacji odbiega od przyjętej w Polsce (np. w Stanach Zjednoczonych stosuje się zasadę „fair use” zezwalającą m.in. pracownikom nauki na sporządzanie pojedynczych kopii artykułów czasopism, ale z ograniczeniami usankcjonowanymi wyrokiem sądu (dotyczącym pojedynczego przypadku, a nie samej zasady)⁴;

2) uregulowania pozostają w ścisłym związku z prowadzoną przez nasze państwo polityką oświatową i kulturalną, wynikiem czego jest pewne ograniczenie praw autorów na rzecz innych osób;

3) stworzono równowagę dla tej „licencji ustawowej” na rzecz innych osób przez takie rozwiązania prawne, które „zabezpieczają” prawa autorów, jak: a) dopłaty do ceny zakupu określonych przepisami ustawy urządzeń i do czystych nośników wizji i fonii z przeznaczeniem uzyskanych kwot na wynagrodzenia z tytułu zwielokrotniania utworów bądź ich fragmentów na użytek dozwolony postanowieniami ustawy (art. 20), b) ustawowe wskazanie, jaki krąg osób może z tego użytku korzystać (art. 23 ust. 2); autorka stwierdza, że jako „osoby związane stosunkami towarzyskimi” nie mogą być traktowani ludzie, których łączą stosunki sformalizowane, np. przynależność do klubów itp. organizacji; podobnie Jerzy Szczęotka wyklucza możliwość uznania za „stosunki towarzyskie” stosunków łączących pracowników jednej instytucji, zakładu);

4) przepisów tego artykułu nie wolno stosować w drodze analogii, należy je interpretować ściśle, a wątpliwości rozstrzygać na korzyść autorów; pewne rodzaje utworów są tu wyłączone, art. 23 nie ma do nich zastosowania;

5) nie wolno interpretować tych przepisów jako podstawy do swobodnego dostępu do informacji;

6) każdy utwór może być dla potrzeb osobistego użytku zwielokrotniony, tak dzie-

ło wyrażone słowem, jak i żywe wykonanie, nadanie radiowo-telewizyjne; warunek — musi to być utwór rozpowszechniony (prawo osoby fizycznej do zwielokrotniania utworów w ramach własnego użytku osobistego budziło największe wątpliwości i było niewłaściwie wyjaśnione w opinii Departamentu Prawnego Ministerstwa Kultury i Sztuki).

7) przepisy te dotyczą także własnych celów zawodowych (nauczyciela, uczonego, lekarza...), ale nie stanowią o uprawnieniu instytucji publicznej do takiego korzystania.

8) uprawniony do własnego użytku osobistego może zlecić sporządzenie kopii utworu innemu podmiotowi, bibliotece, pracowni reprograficznej (ten problem został również w opinii Departamentu Prawnego MKiS potraktowany niewłaściwie).

Art. 27 ustawy zezwala instytucjom naukowym i oświatowym na korzystanie z opublikowanych utworów (w oryginale i w tłumaczeniu) w celach dydaktycznych i dla prowadzenia własnych badań; przepisy te zezwalają na sporządzanie dla tych celów egzemplarzy fragmentów opublikowanego utworu. Sporządzone w ten sposób egzemplarze mogą być udostępniane jedynie nieodpłatnie.

Autorka komentarza ostrzega, że niedopuszczalne jest, na podstawie tych postanowień, odpłatne rozpowszechnianie wśród uczniów sporządzonych w większej liczbie egzemplarzy fragmentów utworów. Można jednak wykorzystywać te fragmenty w czasie lekcji, np.

można odtworzyć taśmę z nagraniem fragmentów utworu

muzycznego lub dramatycznego. Problem ten pozostaje w związku z innymi prawami wynikającymi z art. 31 ustawy, mówiącego, że wolno nieodpłatnie wykonywać publicznie opublikowane utwory literackie, muzyczne i słowno-muzyczne, m.in. w czasie uroczystości szkolnych, jeśli nie łączy się to z osiągnięciem korzyści majątkowych.

Ważne dla bibliotek jako dla instytucji naukowych i oświatowych są postanowienia art. 27 ustawy. Według *Komentarza...* (str. 197): „Korzystanie dla celów dydaktycznych może oznaczać przesłuchanie w czasie zajęć taśmy nagranej przez nauczyciela jak również wykonywania na żywo utworów muzycznych

⁴ Osoby bardziej zainteresowane mogą bliżej zapoznać się z zasadą „fair use” w artykule opublikowanym w „Science” vol. 266 z dnia 25 listopada 1994 r., s. 1315.

i dramatycznych”. Ze swej strony uzupełnię to stwierdzenie przypomnieniem, że korzystanie z utworów w granicach dozwolonego użytku dopuszczalne jest pod warunkiem wymienienia twórcy i źródła (art. 34).

Komentarz omawia także uprawnienia bibliotek (również szkół oraz archiwów) wynikające z art. 28 ustawy.

Według komentarza z uprawnień tych może korzystać **każda biblioteka**, niezależnie od swego statusu prawnego (także prywatna). Ale udostępnianie musi być nieodpłatne. Wypożyczane mogą być tylko te dzieła, które zostały opublikowane. O tym należy pamiętać. Przepisy nie zezwalają na udostępnianie zgromadzonych w bibliotece rękopisów i maszynopisów (np. prac magisterskich, nie opublikowanych dysertacji)⁵.

Znajdujemy tu wyjaśnienia dotyczące problemu sporządzania pojedynczych egzemplarzy utworów opublikowanych, niedostępnych w handlu. Biblioteka nie może zwielokrotnić dzieła, które jest w jej posiadaniu (wyjątek stanowią dzieła unikatowe wymagające szczególnej ochrony), po to, aby zwiększyć liczbę egzemplarzy znajdujących się w obiegu. Nie wolno kopiować dzieł nie opublikowanych, do których prawa autorskie nie wygasły.

Omawiając postanowienia art. 29 ustawy autorka komentarza omawia „prawo cytatu”. „Prawo to stanowi ograniczenie wyłączonego prawa autorskiego na rzecz dozwolonego użytku publicznego, stwarzając ramy dozwolonego wykorzystywania cudzej twórczości w działalności naukowej, dydaktycznej, publicystycznej oraz artystycznej. W porównaniu z dotychczasową regulacją

zasadnicza różnica polega na tym, że całość problematyki cytatu ujęto w jednym przepisie i wyraźnie dopuszczono wolność cytowania w odniesieniu do utworów rozpowszechnionych a niekoniecznie również opublikowanych (por. definicję rozpowszechniania z art. 6)” (str. 199 *Komentarza*...).

Pisząc o „prawie cytatu” trzeba koniecznie wspomnieć o postanowieniach art. 34 komentowanej ustawy, uzależniających korzystanie z tego prawa od wymienienia twórcy i źródła, a także o art. 35 stanowiącym o zakazie naruszania „normalnego korzystania z utworu” lub godzenia w „słuszne interesy twórcy”. Korzystanie z dozwolonego użytku nie może przynieść „nieuzasadnionego uszczerbku prawowitym interesom autora”. Granice dozwolonego użytku określa ustawa i granic tych nie wolno przekroczyć. W każdej innej sytuacji musi się to łączyć z przyznaniem twórcy odpowiedniego wynagrodzenia. Nie może dojść do naruszenia autorskich praw osobistych.

Zresztą bardzo ważne są dla bibliotekarzy także i inne uwagi, zarówno te, które dotyczą dalszych artykułów ustawy mówiących o „dozwolonym użytku chronionych przedmiotów”, jak i wszystkich pozostałych.

Osobom, które zostały „bardzo przestraszone” sankcjami karnymi w związku z wielokrotnie tu wspomnianą opinią Departamentu Prawnego MKiS, zalecam zapoznanie się z komentarzem pióra Zbigniewa Ćwiąkałskiego do rozdziału 14 ustawy, noszącego tytuł: „Odpowiedzialność karna”.

Uważam, że zarekomendowane przeze mnie dzieło powinno znaleźć się w każdej większej bibliotece, zaś obowiązkowo w wojewódzkich bibliotekach publicznych i w bibliotekach naukowych. Myślę, że nakład (nie ujawniony, a to niezbędna informacja nie tylko dla zainteresowanych czytelników — proszę Wydawnictwa) okaże się wystarczający.

I ostatnia uwaga. Jeśli uważny czytelnik *Komentarza*... stwierdzi, że w jakiejś sprawie moja wykładnia różni się do tej, którą podają autorzy, wówczas proszę uznać za obowiązujące to, co zostało opracowane przez autorów znacznie kompetentniejszych od Waszego. Po pierwszej lekturze ich publikacji sądzę, że sytuacje takie będą nieliczne, naprawdę wyjątkowe.

⁵ Według komentarza J. Barty i R. Markiewicza opublikowanego w „Rzeczypospolitej” dysertacje stanowią w uczelni materiał archiwalny, w związku z czym nie mogą być udostępniane na dotychczasowych zasadach. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i o archiwach (Dz. U. nr 38, poz. 173) stanowiąc o zasobach archiwów zakładowych, mówi w art. 35 ust. 3 pkt 3: „Zasób archiwalny archiwów zakładowych służy potrzebom jednostek, w których archiwa te zostały utworzone. Do korzystania z tego zasobu przez osoby trzecie konieczne jest zezwolenie kierownika jednostki organizacyjnej, w której istnieje archiwum zakładowe”. Kierownik jednostki — rektor uczelni może upoważnić do wydawania odpowiednich zezwoleń dyrektora biblioteki głównej.

Krótko o zamówieniach publicznych

W związku z pytaniami dotyczącymi dokonywania zakupów materiałów i usług przez biblioteki publiczne po wejściu w życie ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. nr 76, poz. 344) informujemy, że wszelkie zakupy dóbr i usług (nawet za kwotę 1 gr) muszą być dokonywane według zasad ustanowionych w ustawie o zamówieniach publicznych. Tak więc ustawa obowiązuje także przy zakupach książek i innych publikacji.

Art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy ustala, że ustawę stosuje się do zamówień publicznych udzielanych przez państwowe i komunalne jednostki organizacyjne wykonujące zadania o charakterze użyteczności publicznej,

jeżeli dysponują środkami publicznymi.

Środkami publicznymi są środki pochodzące z budżetu państwa lub z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, przeznaczone na działalność bieżącą i inwestycyjną (szersza definicja znajduje się w art. 2 pkt 7).

Ustawy nie stosuje się do wydatków dokonywanych z osobowego funduszu płac (w ramach stosunku pracy), z dochodów własnych uzyskiwanych przez państwowe jednostki budżetowe i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze utworzone przy państwowych jednostkach budżetowych, a także ze środków pochodzących z zagranicy, jeżeli umowy przyznające te środki wyraźnie tak stanowią. Także wydatkowanie przez gminy środków własnych w roku 1995 nie podlega ustawie, chyba że rada gminy podjęła inną uchwałę. Ustawy nie stosuje się do przyznawania na naukę środków budżetowych będących w dyspozycji Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych oraz do zasad i trybu przyznawania dotacji ze środków publicznych, jeżeli dotacje te przyznawane są na podstawie ustaw (art. 6).

Formy przetargowe: przetarg nieograniczony, ograniczony, dwustopniowy nie są jedynymi dopuszczonymi przez ustawę. W określonych sytuacjach można stosować negocjacje z zachowaniem konkurencji, zapytanie o cenę, a nawet zakup z wolnej ręki. Formą zamówienia najbardziej zbliżoną do

zakup, w potocznym tego słowa znaczeniu, jest zamówienie z wolnej ręki. Jest to tryb udzielania zamówienia publicznego, w którym zamawiający udziela zamówienia po rokowaniach tylko z jednym dostawcą lub wykonawcą (art. 70 ustawy). Jednakże zamówienia z wolnej ręki mogą być także udzielane na przykład:

— przy dokonywaniu zamówień dodatkowych, nie przekraczających 15% wartości poprzedniego zamówienia, gdy zachodzi konieczność zachowania tych samych norm, parametrów i standardów,

— przy zamówieniu publicznym na twórcze prace projektowe oraz na prace z zakresu działalności twórczej w dziedzinie kultury i sztuki,

— przy zawarciu umowy o przeprowadzenie badań, eksperymentu lub o sporządzenie opinii naukowej,

— w innych okolicznościach określonych w art. 71 ust. 1.

Procedury zamówień nie są dolegliwe i skomplikowane, gdy zamówienie nie przekracza kwoty 20 tys. ECU, tj. ok. 60 tys. złotych.

W świetle art. 15 ustawy konieczne jest zawsze sporządzenie dokumentu, o którym mowa w art. 26 ustawy, to znaczy

protokołu czynności postępowania przy zamówieniach mniejszej wartości

zawierającego m.in.:

- 1) określenie przedmiotu zamówienia,
  - 2) wskazanie trybu postępowania wraz z uzasadnieniem,
  - 3) wymienienie dostawcy (wykonawcy) ubiegającego się o zamówienie,
  - 4) cenę i inne istotne elementy poszczególnych ofert, a także sporządzenie umowy.
- Teksty dokumentów w załączeniu.

Możliwy jest racjonalny wybór dostawy publikacji, tj. przy wyborze niekoniecznie najniższej ceny, lecz najkorzystniejszej oferty, np. z dostawą do kupującego na koszt sprzedawcy każdego zamówionego tytułu (usługi te nie są monopolem hurtowni).

Skutkiem wprowadzenia omawianych przepisów ma być racjonalizacja wydatków publicznych, to znaczy wymuszenie ich planowania i stworzenie możliwości ich kontroli.

Należy pamiętać o tym, że naruszenie przepisów ustawy powoduje zastosowanie sankcji przewidzianych w przepisach *Prawa budżetowego* o odpowiedzialności dyscy-

plinarnej (art. 58 i następne), a w wyjątkowych przypadkach w przepisach *Kodeksu karnego*.

K. K.

Przykładowa dokumentacja

SYSTEM ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH Zamówienia o wartości do 20 000 ECU

Ustawa z dn. 10.06.1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. nr 76, poz. 344, ze zm.)

UMOWA

zawarta w ..... dn. .... pomiędzy .....

zwanym dalej „Zamawiającym” a .....

reprezentowanym przez .....

zwanym dalej „Dostawcą”, o następującej treści:

Działając na podstawie art. 74 ustawy o zamówieniach publicznych po wyczerpaniu procedury przewidzianej w art. .... Zamawiający nabywa od Dostawcy:

2

Stosownie do art. 22 ustawy Dostawca oświadcza, iż spełnia warunki wymienione w ust. 2 pkt 1-4 oraz że nie podlega wykluczeniu z postępowania na podstawie pkt. 5 powołanego artykułu.

3

Przedmiot zamówienia zostanie dostarczony Zamawiającemu w następujący sposób:

w terminie: .....

4

Zamawiający zapłaci Dostawcy cenę .....

w sposób: .....

w terminie: .....

5

Inne postanowienia: .....

Do umowy tej stosuje się przepisy ustawy o zamówieniach publicznych.

Umowę sporządzono w . . . . . egz. Rachunek/faktura wystawiony przez Dostawcę stanowi integralną część Umowy.

Po odczytaniu podpisano.

PODPISY

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

PROTOKÓŁ

czynności postępowania przy zamówieniach mniejszej wartości (art. 26 UZP)

Określenie przedmiotu zamówienia:

Wskazanie trybu postępowania wraz z uzasadnieniem:

Dostawcy/wykonawcy ubiegający się o zamówienie:

Cena i inne istotne elementy poszczególnych ofert:

Ocena i porównanie ofert:

Wybór oferty wraz z uzasadnieniem:

Podpis prowadzącego postępowanie

Akceptuję:

Uwaga:

Wybór trybu zamówienia nie podlega zaskarżeniu.

Po zakończeniu postępowania dokumentacja niniejsza jest jawna dla oferentów.

50 lat w służbie oświaty i kultury

Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Nalkowskiej w Sierpcu 1945-1995

W marcu 1945 r. rozpoczęła działalność Biblioteka Powiatowa w Sierpcu — pierwsza biblioteka publiczna w dziejach miasta, a także pierwsza biblioteka publiczna uruchomiona po wyzwoleniu spod okupacji hitlerowskiej na terenie obecnego województwa płockiego. Zorganizowanie od podstaw i otwarcie placówki kulturalno-oświatowej w zniszczonym i wyeksploatowanym przez najeźdźcę mieście, w niespełna dwa miesiące po jego wyzwoleniu — jest faktem zastanawiającym. W wielu innych miastach, także znacznie większych od Sierpca, biblioteki publiczne rozpoczynały działalność znacznie później. Czy można, biorąc pod uwagę fakty, wytłumaczyć pionierską rolę Sierpca na tym polu? Chyba tak.

W Sierpcu przed II wojną światową nie było samorządowej biblioteki publicznej. Nie oznacza to jednak, że miasto stanowiło biblioteczną pustynię.

Istniała biblioteczka parafialna, były niewielkie biblioteki szkolne udostępniające książki nie tylko uczniom i nauczycielom; własne księgozbiory gromadziły organizacje partyjne (PPS), społeczne i młodzieżowe. Bibliotekami zawierającymi również książki w języku polskim dysponowała także liczna wówczas w Sierpcu społeczność żydowska. W r. 1938 przy Sejmiku Powiatowym powołano Powiatową Bibliotekę Ruchomą (Centralę Kompletów Ruchomych) mającą za zadanie krzewienie czytelnictwa na wsi. Z jej zbiorów korzystali także mieszkańcy Sierpca. Ale to nie wszystko.

Ewenementem na skalę nie tylko sierpecką

była znakomita Biblioteka Rodziny Policyjnej licząca kilkanaście tysięcy tomów. Udostępniała ona swoje zbiory dość szeroko, pełniła więc właściwie rolę biblioteki publicznej. Do gorliwych bywalców tej biblioteki należeli niemal wszyscy późniejsi organizatorzy powiatowych bibliotek publicznych w r. 1945. Tak więc już w r. 1939

czytelnictwo i zwyczaj korzystania z biblioteki o charakterze publicznym były w Sierpcu zjawiskiem dość powszechnym.

Dzień 1 września 1939 r. przerwał działalność polskich szkół, organizacji społecznych, bibliotek i księgarni, ale nie wytrzebił do szczytu czytelnictwa. Część księgozbiorów została uratowana przed zniszczeniem i w ukryciu służyła, mimo terroru okupanta, oświacie i kulturze polskiej. Poświadczają to liczne świadectwa.

Nie bez znaczenia dla inicjatywy zorganizowania Biblioteki był zapewne fakt, że przez cały okres okupacji na terenie Sierpca i powiatu bardzo aktywnie rozwijało się tajne nauczanie.

Wszystkie wymienione okoliczności odegrały na pewno istotną rolę, ale

niewątpliwie decydujący, jak zwykle, był „czynnik ludzki”.

W kierownictwie oświaty sierpeckiej, w Inspektoracie Szkolnym, znalazło się wówczas kilku wybitnych, utalentowanych pedagogów, a jednocześnie rzutkich organizatorów i działaczy oświatowo-kulturalnych, doceniających wagę książki dla rozwoju oświaty i kultury. Wspólnym, zgodnym wysiłkiem potrafili oni odnaleźć i zgromadzić w Inspektoracie resztki ocalałych księgozbiorów, uzyskać na rzecz Biblioteki dotacje z niezwykle skromnych wówczas środków Urzędu Powiatowego i Zarządu Miejskiego oraz wyszukać lokal na Bibliotekę. Kluczową rolę w tym zespole odegrał niewątpliwie Adam Z w o l i Ń s k i, pełniący w pierwszych miesiącach po wyzwoleniu obowiązki inspektora szkolnego.

Księgozbiór Biblioteki w dniu otwarcia liczył 800 wol. Była to na ówczesne warunki liczba znaczna, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że Sierpc znajdował się w czasie okupacji na terenach włączonych do Rzeszy Niemieckiej, na których wszelkie przejawy kultury polskiej niszczone szczególnie za-
wzięcie.

Otwarcie wystaw „50 lat w służbie oświaty i kultury” oraz „Sierpc w fotografii”. Przemawia marszałek Sejmiku Samorządowego woj. płockiego — mgr Michał Boszko

Znaczna część książek pochodziła z ocenionych przez ludność resztek księgozbiorów sierpeckich. Zachowały się do tej pory książki z pieczęciami Powiatowej Centrali Kompletów Ruchomych przy Sejmiku Powiatowym, Biblioteki Rodziny Policyjnej, ZMW, biblioteki jednej z organizacji żydowskich, bibliotek szkolnych i wypożyczalni prywatnych. Zbiór ten uzupełniły dary instytucji i osób prywatnych oraz przydziały z Ministerstwa Oświaty. Były to, poza niewielkimi wyjątkami, książki cenne: klasyka polska i obca, literatura naukowa i popularnonaukowa, różnego rodzaju poradniki, a nawet encyklopedia (Orgelbranda z r. 1901).

Biblioteka od pierwszych lat istnienia odgrywała istotną rolę w życiu oświatowym i kulturalnym miasta. Przede wszystkim starała się zaspokajać rosnące wraz z rozwojem miasta i podnoszeniem się poziomu wykształcenia jego mieszkańców potrzeby czytelnicze. Stały postęp w tym zakresie, odzwierciedlający rozwój kulturalny i cywilizacyjny miasta, obrazują syntetycznie poniższe liczby. W końcu 1950 r., w pięć lat po powstaniu, Biblioteka licząca wówczas już 14 076 wol. obsługiwała 454 czytelników. Po 20 latach, w r. 1970, z 31 000 wol.

korzystało 2305 czytelników. Po upływie następnych 20 lat, w r. 1990, z 76 000 wol. korzystały 4083 osoby. W końcu zeszłego roku (1994) księgozbiór osiągnął liczbę 84 838 wol., a 4367 zarejestrowanych czytelników wypożyczyło 112 159 książek i jednostek innych rodzajów zbiorów. W ciągu zaś całego półwiecza istnienia Biblioteki dokonano ok. 3 milionów wypożyczeń książek.

Sierpecka Książnica nie ograniczała się tylko do udostępniania zbiorów. Już w początkach działalności brała udział w organizacji kursów nauki pisania i czytania dla licznych wtedy analfabetów oraz innych kursów doszkalających (m.in. „Wszechnica Radiowa”). Do czasu otwarcia Powiatowego Domu Kultury (1956) Biblioteka prowadziła w szerokim zakresie działalność kulturalną, organizowała imprezy estradowe, konkursy, tworzyła zespoły recytatorskie i inne. Gościła też, zarówno we wcześniejszych, jak i w ostatnich latach, wybitnych pisarzy i artystów. Sierpczanie uczestniczyli w spotkaniach z Władysławem Broniewskim, Gustawem Morcinkiem, Marią Dąbrowską, Wandą Chotomską, Jaroławem Iwaszkiewiczem, Wacławem Sadkowskim, Barbarą Wachowicz, Krystyną

Nepomucką, Anną Ciepielewską, Haliną Mikołajską, Anną Nehrebecką, Andrzejem Kopiczyńskim, Mariuszem Dmochowskim, Igozem Śmiałowskim, Jerzym Zelnikiem i in. Bywali tu także pisarze i artyści zagraniczni.

Ogromne znaczenie dla rozwoju działalności Biblioteki miało przekazanie jej dnia 29 września 1977 r. zajmowanego obecnie lokalu o powierzchni 728 m², przystosowanego do zadań bibliotecznych. Zakończyło to długi, 20-letni okres ciasnoty, ciągłych przeprowadzek i pozwoliło w pełni udostępniać zgromadzone zbiory (przed przeprowadzką udostępniano czytelnikom tylko 1/3 posiadanych książek). Nowy lokal zabezpieczał też zbiory przed zagrożeniami. Jeszcze rok wcześniej (2 marca 1976 r.) po wielkiej ulewie woda zmieszana z błotem i sadzami zalała pomieszczenia biblioteczne niszcząc kilka tysięcy woluminów.

Niemale znaczenie dla przybliżenia książki mieszkańcom odległych osiedli miało otwarcie dwóch placówek filialnych — w maju 1989 i w lipcu 1990 r. Przy pracach związanych z uruchomieniem filii Biblioteka nasza uzyskała wydatną pomoc finansową i organizacyjną Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Płocku oraz ówczesnych władz miejskich.

Obecny kształt i tradycje Biblioteki to wspólny dorobek kilkudziesięciu pracowników, którzy w minionym półwieczu związali, na krócej lub dłużej (często na kilka dziesięcioleci), swój los i ambicje zawodowe z tą instytucją. Z osób już nie pracujących należy koniecznie wspomnieć, poza pierwszą pracownicą, Barbarą Strześniewską, przede wszystkim Adama Zwolińskiego i Sylwestra Puchalskiego.

Adam Zwoliński, z wykształcenia nauczyciel, to urodzony działacz kultury, entuzjasta książki, wybitny organizator tajnego nauczania na północnym Mazowszu w latach 1939-1945. W r. 1945 był inspektorem szkolnym i głównym inicjatorem powołania Biblioteki Powiatowej. W latach 1948-1951 kierował jej działalnością, a następnie przez prawie 25 lat był dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Warszawie.

Pod kierownictwem Sylwestra Puchalskiego (1956-1987) Biblioteka rozrosła się w dużą księżnicę, uzyskala stały,

własny budynek, zdobyła autorytet placówki niezbędnej w mieście. Ponad 37 lat (1946-1983) pracowała z książką Anna Buraczynska, która jako długoletnia instruktorka wniosła nieoceniony wkład w organizację i doskonalenie bibliotek w powiecie.

Niejako nobilitacją działań Biblioteki w zakresie upowszechniania czytelnictwa i popularyzacji literatury stało się nadanie jej, uchwałą Miejskiej Rady Narodowej z 28 maja 1986 r., imienia wybitnej pisarki — Zofii Nałkowskiej.

Co reprezentuje obecnie, po pół wieku istnienia, Miejska Biblioteka Publiczna?

Zgromadziła ona ponad 85 000 wol. książek

adresowanych do różnych grup czytelników i zaspokajających różnorakie potrzeby i gusta czytelnicze.

44% księgozbioru to literatura piękna dla dorosłych (od romansów i kryminałów do dzieł dla najbardziej wyrafinowanych czytelników),

18% stanowią książki dla dzieci i młodzieży,

38% liczy literatura naukowa, popularnonaukowa i fachowa.

Dumą Biblioteki jest wspaniały księgozbiór podręczny w czytelni, liczący ponad 9000 wol. dzieł naukowych i informacyjnych. Poza księgozbiorem czytelnicy mają do dyspozycji 65 tytułów czasopism i 4120 jedn. zbiorów audiowizualnych (książka mówiona, nagrania muzyczne).

Z Biblioteki i jej dwu filii w końcu grudnia 1994 r. korzystało 4362 czytelników (22,1% ogółu mieszkańców), którzy w ciągu roku wypożyczyli do domu i w czytelniach 112 159 wol. książek i in. zbiorów. O potrzebie istnienia Biblioteki dziś świadczy najlepiej fakt, że w ciągu ostatnich dwu lat (1993-1994) liczba czytelników zwiększyła się o 416 osób (10,5%), a wypożyczeń o 20 613 (22,5%).

Biblioteka oprócz spotkań autorskich, odczytów inicjuje wiele działań sprzyjających szerszej aktywizacji środowiska, m.in.: konkurs na wspomnienia i opracowania dokumentalne dotyczące przeszłości miasta, konkursy literackie i plastyczne dla dzieci i młodzieży.

Środowiskowej działalności naukowej i popularyzacyjnej sprzyjają prace infor-

macyjno-bibliograficzne: bibliografia bieżąca miasta, publikacja *Sierpc. Wykaz bibliograficzny*, liczne tematyczne zestawienia bibliograficzne, publikacja dotycząca życia Sierpca w okresie pierwszej kadencji władz samorządowych. Od połowy 1994 r. ukazuje się kwartalnik „Zapraszamy do Biblioteki”, prezentujący czytelnikom nowości i informujący o ważniejszych wydarzeniach z życia Biblioteki.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sierpcu i w jej 2 filiach zatrudnionych jest obecnie 10 bibliotekarzy, w tym 8 bezpośrednio przy obsłudze czytelników. Zespół cechuje się wyjątkową stabilizacją (przeciętny staż pracy — 19 lat) i wysokimi kwalifikacjami (4 osoby mają wykształcenie wyższe, 5 — policealne zawodowe, jedna — średnie zawodowe księgarskie).

Rozwój Biblioteki był możliwy nie tylko dzięki opiece Państwa (odpowiednie przepisy prawne, dotacje na działalność). Biblioteka spotykała się od początku istnienia z życzliwością i pomocą władz miejscowych (powiatowych i miejskich), nawet w najtrudniejszych dla miasta okresach (pierwsze lata powojenne, okres kryzysu w latach 1989-1992). Nie bez znaczenia jest też przychylność i pomoc licznych osób, instytucji i organizacji.

28 kwietnia 1995 r. był dla pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sierpcu dniem szczególnym. Tego dnia odbyły się

obchody jubileuszu 50-lecia Biblioteki.

Na program złożyły się: uroczysta sesja Rady Miejskiej poświęcona głównie problematyce bibliotekarskiej, otwarcie okolicznościowych wystaw oraz spotkanie bibliotekarzy z przedstawicielami władz i społeczeństwa sierpeckiego. W programie sesji burmistrz miasta, mgr Zdzisław Dumowski, omówił tradycje Konstytucji 3 Maja w kontekście aktualnych wydarzeń i problemów polskich, prof. dr hab. Jadwiga Kołodziejewska (kierownik Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej) przedstawiła problemy bibliotekarstwa publicznego w Polsce i na świecie, a mgr Jan Burakowski, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej, omówił okoliczności powstania, rozwój i stan obecny Biblioteki.

Następnie, w czasie spotkania w Bibliotece, mgr Adam Zwoliński — jej współorganizator i kierownik w latach 1948-1951 — podzielił się wspomnieniami

z tego pionierskiego okresu. Wcześniej otwarto w czytelni Biblioteki dwie wystawy: „50 lat w służbie oświaty i kultury — Miejska Biblioteka Publiczna w Sierpcu 1945-1995” oraz „Sierpc w obiektywie”. Na pierwszą złożyły się plansze i materiały w gablotach obrazujące rozwój i stan obecny Biblioteki. Na wystawie „Sierpc w obiektywie” wyeksponowano 72 fotografie obrazujące współczesny pejzaż i życie miasta oraz archiwalne (z przeszłości miasta od początków XX wieku). Komisarzem obu wystaw i autorką ich oprawy plastycznej była kierowniczka czytelni — mgr Maria Wiśniewska.

Imprezy jubileuszowe Biblioteki Sierpeckiej zaszczylicili obecnością liczni przedstawiciele władz lokalnych, wojewódzkich i centralnych, bibliotek, instytucji i społeczeństwa miasta. Byli wśród nich m.in. marszałek Wojewódzkiego Sejmiku Samorządowego — Michał Boszko, wicewojewoda płocki — Marian Rodeń, przedstawicielka Ministerstwa Kultury i Sztuki — Krystyna Kuzmińska, przewodniczący Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i zastępca dyrektora Biblioteki Narodowej — Stanisław Czajka, dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego — Natalia Kalinowska-Witek, dyrektorzy: Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy — Janina Jagielska, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Płocku — Bożena Strzelecka, Biblioteki im. Zielińskich w Płocku — Anna Ostrowska. Przekazali oni bibliotekarzom sierpeckim wyrazy uznania i życzenia dalszego pomyślnego rozwoju Biblioteki.

Pracowników MBP uhonorowano w sposób następujący: Maria Wiśniewska, kierowniczka czytelni, otrzymała odznakę „Zasłużony Działacz Kultury”, Jan Burakowski — nagrodę pieniężną Ministra Kultury i Sztuki, a 7 pracowników przyznano dyplomy uznania Ministra Kultury i Sztuki oraz Wojewody płockiego. Biblioteka Miejska wyróżniona została przez Radę Miejską ustanowionym w r. 1993 medalem „Zasłużony dla Miasta Sierpca”. Jest to wyróżnienie szczególnie cenne dla zespołu, zwłaszcza, że

Biblioteka jest pierwszą instytucją w mieście

uhonorowaną tym medalem.

Medal taki wręczono także Adamowi Zwolińskiemu.

Nowo pozyskane kolekcje w bibliotekach publicznych

Ograniczone środki finansowe bibliotek publicznych uniemożliwiły zakupy większych kolekcji, a nawet pojedynczych cenniejszych pozycji. W związku z tym tylko niektóre biblioteki mogły nabyć interesujące zbiory lub ich fragmenty. Przedmiotem szczególnego zainteresowania bibliotek publicznych były regionalia, których gromadzenie wynika ze statutowych obowiązków tych bibliotek.

Wśród pozyskanych kolekcji przeważały dary i neozyty, natomiast zakupy dotyczyły tylko nielicznych, najczęściej pojedynczych pozycji.

Inaczej muszą być jednak oceniane dary przekazywane bibliotekom (głównie przez osoby prywatne). W tym przypadku stosuje się inne kryteria określające ich przydatność dla biblioteki. Są one z reguły bardziej liberalne niż przy zakupach.

W r. 1994 niektóre biblioteki publiczne pozyskały, głównie w formie darów lub depozytów, wartościowe kolekcje lub mniejsze zespoły, o których wiedza powinna uzupełnić prezentowaną już informację o kolekcjach historycznych i literackich w zbiorach bibliotek publicznych¹.

Nabytki ostatnio włączone do zbiorów bibliotecznych².

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy użyła następujące kolekcje:

- zbiór rękopisów dotyczących Jana Nepomucena Beldowskiego;
- materiały rękopiśmienne dotyczące rodziny Zarembów;
- teki ekslibrisów Zdzisława Maja i Teofila Józwiaka.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Chelmie zakupiła zbiór kart pocztowych — wido-kówek dotyczących Chelma i województwa chełmskiego.

Urząd Gminy w Dorohusku przekazał Bibliotece Publicznej Gminy Dorohusk kole-

kcję złożoną z 18 obrazów i 23 grafik Stanisława Kopciuch-Dawskiego, profesora Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, pochodzącego z Dorohuska. Kolekcja ta znajduje się w Bibliotece mieszczącej się w zabytkowym pałacu Suchodolskich w Dorohusku i stanowi wieczysty depozyt.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim przejęła w depozyt od Federacji Towarzystw Fotograficznych w Warszawie zbiór książek i czasopism liczący około 2000 wol. Na księgozbiór obejmujący blisko 1400 wol. składają się opracowania z zakresu: historii, zasad i techniki fotografowania, procesów fotograficznych, zastosowania fotografii, kinematografii, fotografii w języku polskim, a także angielskim, bułgarskim, czeskim, fińskim, francuskim, niemieckim, rosyjskim, rumuńskim, węgierskim.

Zbiór ten jest udostępniany w Filii Zbiorów Audiowizualnych Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wielkopolskim.

Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu pozyskała następujące kolekcje i obiekty:

rękopisy

- spuściznę z prywatnego archiwum Haliny z Przerowa Jarochońskiej-Sobieszczańskiej (dar);
- dokumenty osobiste Bernarda Zakrzewskiego z lat 1893-1950 (dar);
- archiwum rodziny Fenrychów od XVIII wieku (zakup);
- muzykalia z okresu przedwojennego i teksty (1964-1985) z Teatru Polskiego w Poznaniu (depozyt);
- afisze Teatru Wielkiego w Poznaniu z lat 1919-1985 (dar);
- zbiór jadłospisów polskich i zagranicznych z lat 1919-1992 (dar);

stare druki

- Costenus M.: *Typus Verae Religionis*. Posnaniae 1643 (zakup na aukcji);

grafika

- 400 płytek linorytniczych z kolekcji Klemensa Raczka;

¹ Lucjan Biliński: — *Kolekcje historyczne i literackie w zbiorach bibliotek publicznych*. „Poradnik Bibliotekarza” 1994 nr 7/8 s. (1)-(16), wkładka.

² Dane na podstawie sprawozdań opisowych działalności bibliotek publicznych w r. 1994.

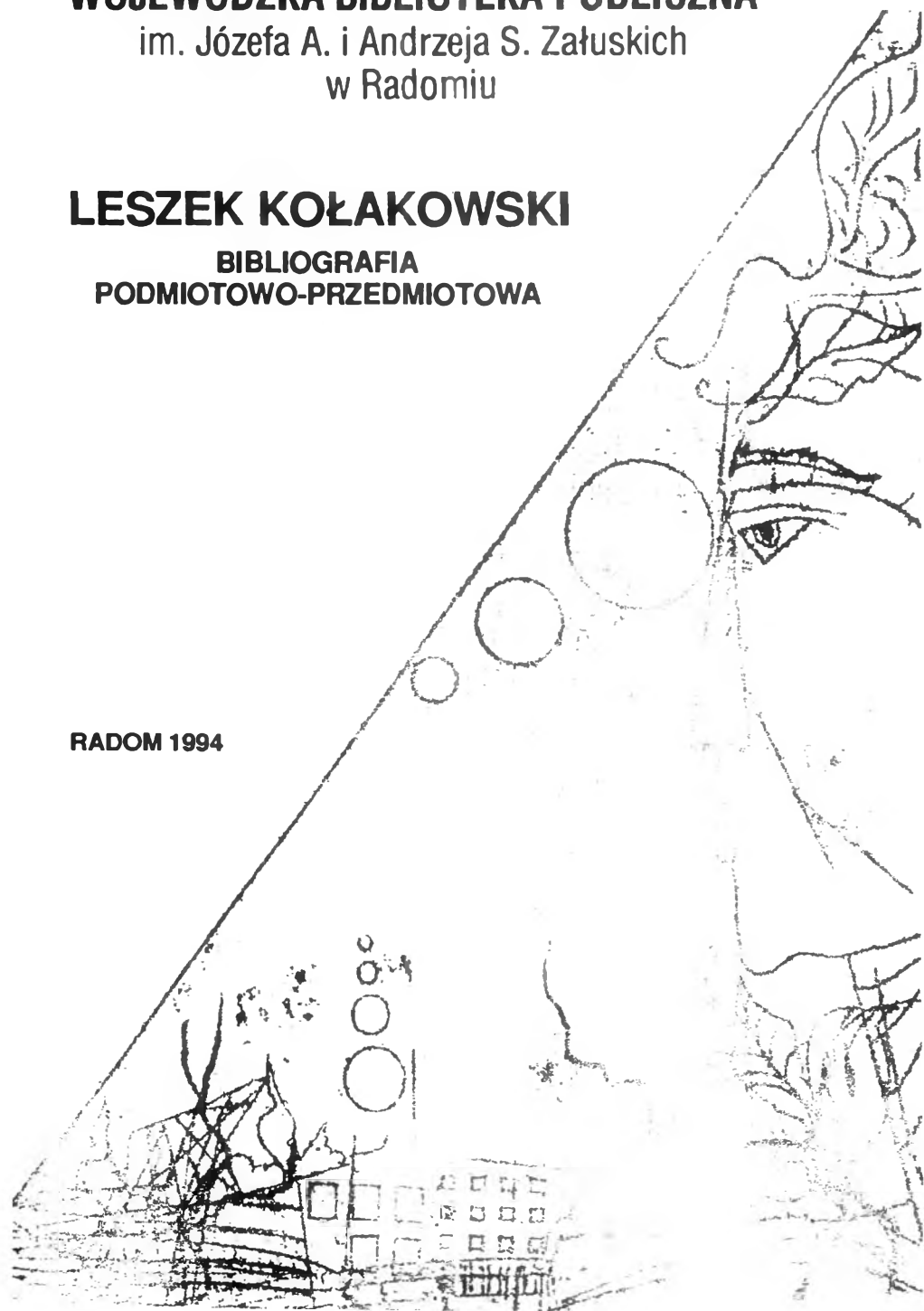
WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich
w Radomiu

LESZEK KOŁAKOWSKI

**BIBLIOGRAFIA
PODMIOTOWO-PRZEDMIOTOWA**

RADOM 1994

Bibliografia podmiotowo-przedmiotowa wydana z okazji przyznania prof. Leszkowi Kołakowskiemu tytułu Honorowego Obywatela Radomia

nagrania wideo

— portrety artystów plastyków: prof. Władysława Twardowskiego, Jana Berdyszka i Izabeli Gustowskiej;

— portrety naukowców: Lecha Trzecia-kowskiego i Jerzego Topolskiego.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Józefa A. i Andrzeja S. Żaluskich w Radomiu otrzymała kolekcję prac prof. Leszka Kołakowskiego, urodzonego w Radomiu. Okazją do jej przekazania była jego obecność w Bibliotece w związku z nadaniem mu tytułu Honorowego Obywatela Radomia. Profesor Kołakowski zapowiedział dalsze wzbogacanie zbiorów Biblioteki swoimi publikacjami.

W r. 1994 Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Radomiu zakupiła wydawnictwa regionalne ze zbiorów zmarłego proboszcza radomskiej Fary — ks. Stanisława Sikorskiego oraz 2 tomy listów i rękopisów po zmarłym plastyku, podróżniku i pisarzu radomskim — Janie Gauze.

Województwo rzeszowskie

Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie włączyła do zbiorów specjalnych 51 jednostek, głównie rękopisów dotyczących historii miasta i regionu, jako dar dra W. Balickiego.

Województwo siedleckie

Agencja Rolna Skarbu Państwa przekazała kolekcję przedwojennych książek **Gminnej Bibliotece Publicznej w Repkach** (220 wol.). Są to pozycje z zakresu literatury pięknej i popularnonaukowej.

Województwo skierniewickie

Miejska Biblioteka Publiczna w Sochaczewie powiększyła zbiory o judaica ofiarowane przez Pawła Fijałkowskiego. Obejmują one m.in.:

— rękopis wygłoszonego w r. 1945 przemówienia wiceburmistrza Sochaczewa — Pawła (Pinkusa) Weinberga;

— pergaminowe zwoje *Tory* (zachowane w około 50%), pochodzące z przełomu XVIII/XIX w. oraz XIX/XX;

— plakat Komitetu Żydowskiego i Żydowskiej Kongregacji w Tomaszowie Ma-

zowieckim obwieszający 5. rocznicę zagłady getta w Tomaszowie;

— 14 plakatów dokumentujących życie Żydów w Łodzi po zakończeniu II wojny światowej, głównie w r. 1947.

Książnica Pomorska w Szczecinie pozyskała ciekawe materiały archiwalne, do których należą m.in.:

— druga i trzecia część archiwum zmarłego pisarza szczecińskiego, Franciszka Gila;

— archiwum szczecińskiego plastyka, Eugeniusza Maciejewicza;

— sekretne archiwa rodzin Kaszyńskich i Romeyków.

Do zbioru Książnicy Pomorskiej włączone zostały również pamiątki kolejnej edycji konkursu „Dzieje Szczecińskich Rodzin XX wieku”.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu otrzymała w r. 1994 od hurtowni „Schubert”, która jest dystrybutorem austriackiej firmy fonograficznej „Koch”, nuty wydane przez znane niemieckie wydawnictwo nutowe Peters. Są to utwory Brahmsa, Beethovena, Corelliego, Schuberta.

Dział Dokumentów Życia Społecznego przejął część archiwum Towarzystwa im. Franciszka Liszta — głównie afisze i programy.

Biblioteka otrzymała też kolekcję obrazów Bożeny Michalikowej. Obrazy zostały opracowane i oprawione.

Należy podkreślić, że od kilku lat biblioteki publiczne otrzymują w postaci darów książki wydawane wspólnie, mogące zainteresować szersze grono czytelników. Są to dary instytucji, Fundacji Pomocy Bibliotekom Polskim (która przeprowadziła do bibliotek publicznych m.in. dary książkowe Instytutu Literackiego w Paryżu), a także od czytelników. Tego rodzaju dary nie stanowią odrębnych kolekcji, lecz są włączane do księgozbiorów i udostępniane zainteresowanym czytelnikom.

PODYPLOMOWE STUDIUM BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ W UNIWERSYTECIE MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

Dobiegają końca prace związane z uruchomieniem w nowym roku akademickim 1995/96 Podyplomowego Studium Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMK w Toruniu. Potrzebę zorganizowania tego studium sygnalizowały od dawna środowiska bibliotekarskie nie tylko województwa toruńskiego, ale i sąsiadujących, w których brak ośrodków akademickiego kształcenia bibliotekarzy na poziomie wyższym i podyplomowym.

Założenia programowe

Bardzo szybki w ostatnim czasie rozwój techniki informacyjnych przyniósł na całym świecie radykalne zmiany w działalności bibliotek, traktowanych coraz częściej jako swoiste banki informacji. Zagościła w nich komputeryzacja umożliwiająca sprawne zarządzanie informacją i efektywny dostęp do niej. Dociera ona stopniowo i do bibliotek polskich, obejmując nie tylko sieć bibliotek naukowych, ale również fachowych, publicznych oraz szkolnych. Ich pracownicy, wykształceni w sposób tradycyjny albo nawet zupełnie pozbawieni kwalifikacji bibliotekarskich, a jedynie „przyuczzeni do zawodu”, nie potrafią stawić czoła wyzwaniom współczesności. Problemem stają się nie tylko braki warsztatowe, ale również bezradność wobec nowych obowiązków zawodowych, jakie pociągają za sobą techniki komputerowe wykorzystywane w pracach bibliotecznych.

Bezradność ta daje o sobie znać także przy tworzeniu źródeł informacji o posiadanych zbiorach oraz przy próbach dostępu do zautomatyzowanych systemów informacyjnych i bibliotecznych, o których młodzi użytkownicy bibliotek coraz częściej zdobywają wiadomości już w szkole podstawowej, osiągając na informatyce tzw. *computer literacy*. W takiej sytuacji ulegają też przemianom metody pracy z czytelnikiem — obok nadal potrzebnych i sprawdzonych form tradycyjnych, ściśle związanych z książką, pojawiają się nowe, związane ze zbiorami audiowizualnymi i multimedialnymi.

Przekształcenia w bibliotekach pociągają też za sobą konieczność przygotowania nowoczesnych kadr zarządzających. Nie tylko dyrektorzy, ale i kierownicy muszą stać się sprawnymi organizatorami oraz menażerami informacji, którym nieobce są tajniki współczesnego marketingu bibliotecznego.

Program Podyplomowego Studium Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMK

Lp.	Nazwa przedmiotu (w kolejności alfab.)	Liczba godzin	Semestry	Forma zaliczenia
1	Bibliotekarstwo	15	I	Zal.
2	Czytelnictwo i metody pracy z czytelnikiem	30	I, II	Egzamin
3	Historia książki	15	I	Egzamin
4	Języki informacyjno-wyszukiawcze	30	I, II	Egzamin
5	Marketing biblioteczny	10	II	Zal.
6	Opis bibliograficzny i katalogowy	30	I, II	Zal.
7	Organizacja i zarządzanie bibliotekami	15	I	Zal.
8	Technologia informatyczna	20	I	Zal.
9	Zautomatyzowane systemy informacyjne i biblioteczne	25	I, II	Zal.
10	Źródła informacji 1. drukowane 2. elektroniczne	20 10	I II	Egzamin
11	Praca pisemna *			
	Razem	220		4 egzaminy

* Słuchacze powinni przygotować pracę pisemną w postaci artykułu naukowego (około 15-20 s. maszynopisu), związanego z problematyką jednego z wybranych przedmiotów.

Podyplomowe Studium Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej przeznaczone jest dla absolwentów szkół wyższych, bez względu na ukończony kierunek studiów, którzy chcieliby zdobyć kwalifikacje bibliotekarskie albo je poszerzyć. Adresowane jest ono zwłaszcza do czynnych bibliotekarzy, w tym do kadry kierowniczej bibliotek różnych typów oraz do pracowników

bibliotek szkolnych — uzyskanie takich kwalifikacji umożliwia im zdobywanie stopni specjalizacji zawodowej.

Warunki przyjęcia i studiowania

Kandydaci przyjmowani będą bez egzaminów wstępnych. Warunkiem przyjęcia jest złożenie w sekretariacie Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMK (ul. Gagarina 13, 87-100 Toruń, tel. 14-415):

1. podania adresowanego do kierownika Podyplomowego Studium,
2. dyplomu magisterskiego,
3. kwestionariusza osobowego,

4. 1 zdjęcia.

Termin zgłoszeń upływa z dniem 29 września 1995 r.

Zajęcia odbywać się będą przez dwa semestry, co 2 tygodnie — w piątki, soboty i wybrane niedziele.

Studia są odpłatne. Koszt przewidywany jest na około 800-850 zł, przy czym bibliotekarze-nauczyciele mogą ubiegać się o dofinansowanie części kosztów w kuratoriach. Pamiętać warto, że limit miejsc ograniczony jest do 22 osób.

Kierownik

Podyplomowego Studium BIN UMK
dr hab. BRONISŁAWA WOŹNICZKA-PARUZEL

O polskiej i izraelskiej literaturze dla młodych w Oświęcimiu

Zanim w dniach 5-8 czerwca 1995 r. w Centrum Informacji, Spotkań, Dialogu, Wychowania i Modlitwy w Oświęcimiu doszło do spotkania pisarzy, krytyków i badaczy literatury dziecięcej i młodzieżowej z Polski i Izraela, główni organizatorzy — tj. Miejska Biblioteka Publiczna w Oświęcimiu i Polska Sekcja IBBY — wiele starań musieli poczynić, by ów „szczyt literacki” się odbył.

Wzorem ubiegłego roku inicjatywę wsparła finansowo Fundacja Stefana Batorego. Także Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich był jednym ze sponsorów imprezy. Z pomocą organizacyjną przyszyły Fundacja „Książka dla Dziecka” i Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Izraelskiej w Oświęcimiu.

Wysiłek wymienionych instytucji oraz osób, wśród których wymienić należy przede wszystkim prof. Joannę Papuzińską, zaowocował spotkaniem pod hasłem: „Literatura dziecięca a potrzeby psychiczne młodego pokolenia”.

Spotkanie zgromadziło „śmietankę” dziecięco-młodzieżowej literatury Polski i Izraela. Ze strony Izraela gościliśmy: Miriam Akawię, Ofrę Gelbart-Avni, Batszewę Dagan, Savjon Liebrecht i Miri Paz. Polskę reprezentowali: Krystyna Siesicka, Małgorzata Musierowicz, Dorota Terakowska, Joanna Papuzińska, Zbigniew Batko, Bar-

bara Tylicka, Zofia Beszczyńska, Danuta Świerczyńska-Jelonek, Grażyna Lewandowicz, Maria Marjańska-Czernik, Bohdan Butenko.

Dla słuchaczy, czyli pracowników naukowych uczelni Polski południowej, metodyków z wojewódzkich ośrodków metodycznych, bibliotekarzy, nauczycieli, i studentów, była to prawdziwa „uczta literacka”.

Niezwykle cennym doświadczeniem dla uczestników i organizatorów było uświadomienie sobie, jak skromna jest nasza dotychczasowa wiedza wzajemna o naszych krajach, literaturze i kulturze.

Pierwszy dzień spotkania przebiegający pod hasłem: „Wymiana informacji o krajach oraz o ich literaturze dziecięcej i młodzieżowej” znakomicie wypełnił lukę i poszerzył zakres wiadomości.

W uroczystym otwarciu spotkania uczestniczyli przedstawiciele władz miejskich w osobach wiceprezydenta Oświęcimia — Józefa Kravczyka, przewodniczącego Rady Miejskiej — Jana Knycza, przewodniczącej Komisji Oświaty i Kultury — Haliny Gębolyś. Władze wojewódzkie reprezentował dyrektor Wydziału Spraw Społecznych UW w Bielsku-Białej — Bogdan Kocurek oraz Bogdan Paprocki, którzy w imieniu Wojewody Bielskiego przekazali dyrektorowi Miejskiej Biblioteki Publicznej w Oświęcimiu —

Leszkowi Pałusowi Dyplom Honorowy za upowszechnianie kultury.

Spotkanie zaszczyliła obecnością przedstawicielka Ambasady Izraela — Sylvia Berladski i Ministerstwa Kultury i Sztuki — Małgorzata Mojsiejuk.

W tym dniu ze strony izraelskiej Miriam Akavia przedstawiła krótką historię Żydów i państwa Izrael. Mówiła także o współczesnej hebrajskiej literaturze dziecięcej i młodzieżowej. Ofra Gelbart-Avni zaprezentowała ważniejsze prądy literackie i działalność Izraelskiej Sekcji IBBY. Miri Paz omówiła twórczość wybitnych pisarzy izraelskich, m.in. takich jak Amos Oz i David Grosman, zasygnalizowała wpływ Brunona Schulza na twórczość Grosmana.

Ze strony polskiej sytuację książki dziecięcej nakreśliła Barbara Tylicka — „Książki—pisarze—wydawcy w Polsce po 1989 r.”, Maria Marjańska-Czerwik — prezes Fundacji „Książka dla Dziecka” przedstawiła jej działalność na rzecz promocji polskiej książki dziecięcej. O tym, co czytają polskie dzieci, słuchacze dowiedzieli się z wystąpienia Danuty Świerczyńskiej-Jelonk. Niemal wszystko o bibliotekach dziecięcych w Polsce powiedziała Grażyna Lewandowicz.

W drugim dniu spotkania autoprezentacje pisarzy stały się okazją do poznania ich warsztatów pisarskich i zamierzeń twórczych na najbliższe lata. Autoprezentacje były tak różne, jak różne osobowości twórców. Krystyna Siesicka przedstawiła się z niebывалым dowcipem i humorem, Małgorzata Musierowicz — bardzo skromnie, ale z wielkim sercem, Dorota Terakowska — z wielką werwą i fantazją. Zbigniew Batko wypowiedział wiele wręcz satyrycznych uwag o sobie i własnej twórczości, Joanna Papuzińska nawiązała do początków swojej twórczości i do źródeł inspiracji twórczej. Zofia Beszczyńska zademonstrowała się jako krytyk literacki stawiający „pierwsze kroki” w pisarstwie.

Interesująco mówili o sobie goście z Izraela. Opowiadali o tym, czym zajmują się na co dzień, o czym piszą, z kim spotykają się, jakie są ich najbliższe plany. Wyrażali nadzieję, że uda się wydać ich książki w języku polskim.

Znamiennym wydarzeniem tego dnia było wręczenie Międzynarodowej Literackiej Nagrody im. Janusza Korczaka. Otrzymała ją Ofra Gelbart-Avni za książkę *Niewidzialne ściany* z rąk Bohdana Butenki — sekretarza generalnego Polskiej Sekcji IBBY, która nagrodę przyznała w r. 1994.

Ofra Gelbart-Avni odbiera nagrodę od Bohdana Butenki — 6 VI 1995 r.

W trzecim dniu toczyły się obrady Okrągłego Stołu wokół tematu: „Dziecko w literaturze i kulturze XX wieku”. Wprowadzeniem do dyskusji było wystąpienie Joanny Papuzińskiej na temat przemian bohatera dziecięcego w literaturze XX wieku oraz starych i nowych mitów dzieciństwa. Zastanawiano się, w jaki sposób przekazywać młodym czytelnikom prawdę o zagładzie, jaka powinna być twórczość dla dzieci i młodzieży dotycząca ważnych problemów historycznych. Mówiono o obowiązkach pisarza tworzącego dla młodych.

Promocją izraelskiej literatury dla młodych były spotkania twórców z Izraela z dziećmi, młodzieżą i czytelnikami naszego miasta, wszystkie bardzo udane. Szczególna uwaga należy się spotkaniu laureatki Nagrody Korczakowskiej z „piszzącymi” czytelnikami Biblioteki dla Dzieci i Młodzieży. Chociaż spotkanie miało charakter warsztatów, to czytelnicy mieli okazję do wielu

pytań na temat życia rówieśników w Izraelu, ich nauki, zabawy, świąt. Były także pytania bardziej osobiste dotyczące planów pisarskich, kierowane nie tylko do pani Ofry, ale i innych pisarek.

Batszeva Dagan pisząca dla małych dzieci o bardzo trudnym problemie Holocaustu umiała zainteresować uczniów kl. III-IV swoją najnowszą książką *Czika w getcie* do tego stopnia, że sprowokowała je do bardzo dojrzałych wypowiedzi (zostały one skrzętnie zanotowane dla pisarki). A spotkanie zakończyło się nauką i wspólnym śpiewem „Hejweju salam alejkum”...

Goście z Izraela wyrażali się bardzo pochlebnie o naszej młodzieży. Uważają ją za bardzo zdyscyplinowaną, interesującą się zarówno współczesnością, jak i historią Izraela i narodu żydowskiego.

Oprócz bardzo pracowitych roboczych części spotkania zapewniliśmy gościom i uczestnikom trochę relaksu i imprez towarzyszących. W pierwszym dniu zaprosiliśmy ich do zwiedzenia naszego miasta, które może się poszczycić 800-letnią historią. Podczas zwiedzania zbiorów historycznych Ziemi Oświęcimskiej na Zamku mieli okazję wysłuchać utworów Mozarta w wykonaniu koncertującego tam „Amadeus Trio” z Bielska-Białej. Wieczorem goście podziwiali obiekty sportowe i panoramę miasta o zmierzchu.

Wszystkim zapisała się w pamięci wtorkowa wizyta w Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży. „Woluminki”, czyli zespół działający przy bibliotece, zaprezentował wzruszającą „Literacką wiązanke” — fragmenty prozy i wiersze pisarzy, których podejmowaliśmy w Bibliotece, oraz pieśń: *Polskie kwiaty, Nauczmy się żyć obok siebie, Książka mówi do stroskanego, Ocalić od zapomnienia*. „Woluminki” obdarowały gości bukietami własnoręcznie zbieranych polnych kwiatów. Był także niezwykle moment — wymiana autografów: „Pisarze-Woluminkom”, „Woluminki-Pisarzom”.

O tym, jak wzruszające było to spotkanie, świadczą wpisy do naszej Kroniki, np.: „A ja was mocno ściskam i całuję za tyle wzruszeń” — M. Musierowicz, „Jestem oczarowana poziomem waszego występu” — Batszeva Dagan.

Uroczysta kolacja tego dnia była połączona ze spotkaniem z władzami naszego grodu i umożliwiła uczestnikom poznanie Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży — jego historii i działalności. Dyrektor MBP — Leszek Pałus ponownie odbierał dyplom. Tym razem był to Dyplom Uznania od Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Wręczył go wiceprzewodniczący Andrzej Sroga (dyrektor WBP w Katowicach). Autorkę tych słów obdarowano koszem róż.

Przed Biblioteką w dn. 6 VI 1995 r. na moment przed prezentacją „Literackiej wiązanke”.

OFERTA SPECJALNA WYDAWNICTWA AMBER DLA BIBLIOTEK

Wydawnictwo AMBER, wydawca ponad 900 tytułów na przestrzeni 6 lat, specjalizujące się w literaturze pięknej przekładowej, co roku rozszerza swój program wydawniczy. Co miesiąc w **Poradniku Bibliotekarza** będziemy prezentowali nasze serie edytorskie.

Zaczynamy od *Złotej Serii*, stanowiącej przegląd najnowszych światowych wydarzeń literackich, po raz pierwszy wydanych w Polsce.

IAIN BANKS *Ulica Czarnych Ptaków*
528 str., format A5, opr. brosz., cena 14 zł
Jedno z największych wydarzeń literackich w literaturze brytyjskiej ostatnich lat.

ANITA BROOKNER *Prywatne doznania*
256 str., format A5, opr. brosz., cena 8,90 zł
Znakomita powieść mistrzyni subtelnej psychologicznej prozy.

PAT CONROY *Księżę przypliwów*
464 str. tom I, 416 str. tom II, format A5, opr. brosz., cena 16 zł
Sławna (sfilmowana z Barbrą Streisand i Nickiem Nolte) powieść wybitnego piewcy amerykańskiego Południa – porównywanego do Williama Faulknera i Williama Styrona.

JIM CRACE *Arkadia*
383 str., format A5, opr. brosz., cena 9,80 zł
Wybitna alegoryczna powieść młodego angielskiego autora, stawianego obok Goldinga.

E.L. DOCTOROW *Rezerwar*
272 str., format A5, opr. brosz., cena 6,50 zł
Sensacja literacka 1994 roku – wspaniała społeczno-polityczna alegoria jednego z najwybitniejszych współczesnych pisarzy amerykańskich.

E.L. DOCTOROW *Wystawa Światowa*
352 str., format A5, opr. brosz., cena 9,80 zł
Groteskowy obraz historii igrającej z ludzkością i małymi amerykańskimi chłopcami.

RODDY DOYLE *Paddy Clarke Ha! Ha! Ha!*
320 str., format A5, opr. brosz., cena 9,80 zł
Najstynniejsza brytyjska powieść lat dziewięćdziesiątych. Laureatka Booker Prize.

WILLIAM GOLDING *Rytuály morza*
288 str., format A5, opr. brosz., cena 6,50 zł
Twarzą w twarz
256 str., format A5, opr. brosz., cena 9,50 zł
I i II tom Trylogii Morskiej autora Władcy much.

LORIAN HEMINGWAY *W górę rzeki*
336 str., format A5, opr. brosz., cena 8,80 zł
Autobiograficzna powieść utalentowanej wnuczki Hemingwaya.

AGOTA KRISTOF *Duży zeszyt, Dowód, Trzecie kłamstwo*
480 str., format A5, opr. brosz., cena 10 zł
Trylogia uhonorowana Europejską Nagrodą ADELFA, bardziej przejmująca niż utwory Kosińskiego i Grassa.

JAMES MICHENER *Powieść*
528 str., format A5, opr. brosz., cena 12 zł
Najnowsza, podsumowująca dorobek wybitnego pisarza powieść o ludziach tworzących literaturę, o tradycji i nowoczesności.

JEAN d'ORMESSON *Historia Żyda Wiecznego Tułacza*
624 str., format A5, opr. brosz., cena 13 zł
Literacka konkurencja dla Biblii lub encyklopedia w opowieściach. Podróż przez stulecia, style, historię i wyobraźnię erudyty.

JOANNA TROLLOPE *Hiszpański kochanek*
432 str., format A5, opr. brosz., cena 12,50 zł
Nielatwe związki
320 str., format A5, opr. brosz., cena 12,50 zł
Doskonałe psychologiczne powieści obyczajowe należącej do światowej czołówki autorki angielskiej, która nieomylnie potrafi wyczuć nastroj i ducha końca XX wieku.

KURT VONNEGUT *Losy gorsze od śmierci*
272 str., format A5, opr. brosz., cena 6,50 zł
Vonnegut obnaża siebie, Amerykę, świat i... .
Najnowsze dzieło autora Śniadania mistrzów.

PREFERENCYJNE WARUNKI SPRZEDAŻY WYSYŁKOWEJ DLA BIBLIOTEK

Wprowadzamy sprzedaż wysyłkową wszystkich pozycji tegorocznych oraz wybranych książek z 1994 roku wycofanych ze sprzedaży detalicznej.

Książki AMBERA mają **zawsze** na okładce wydrukowaną cenę detaliczną, dlatego stosujemy przejrzysty system rabatów:

w przypadku nowości 20% – (jeżeli wartość zakupu jest mniejsza niż 250 zł),
25% – (przy wartości zakupu większej niż 250 zł).

Marże tylko dla bibliotek

Złota Seria i Biografie – 35%

tytuły z 1994 roku – 40%

Na listowne bądź telefoniczne życzenie biblioteki wysyłamy kolorowe comiesięczne zapowiedzi wydawnicze (zawierające wyczerpujące informacje o autorze i samej książce, zdjęcie okładki, dane o objętości, cenie, formacie, typie oprawy), katalogi z lat 1992-1994 oraz inne materiały, umożliwiające wybór konkretnych tytułów.

Wydawnictwo AMBER pokrywa koszty przesyłki, której wartość nie powinna być mniejsza niż 50 zł.

Forma płatności – wpłaty na konto Wydawnictwa w 30 dni po otrzymaniu książki razem z fakturą. Trzykrotne niedotrzymanie terminu wpłaty w ciągu roku spowoduje wstrzymanie sprzedaży następujących książek.

Zgłoszenia prosimy kierować na adres:

Wydawnictwo AMBER

skr. poczt. nr 18

00 - 956 Warszawa 10

Wycieczka krajoznawcza do Pszczyny i w Beskidy stanowiła nie tylko chwilę relaksu, ale także okazję do podziwiania piękna naszego kraju oraz nawiązania bliskich kontaktów i przyjaźni.

Na zakończenie pobytu goście zwiedzili Muzeum na terenie byłego KL Auschwitz-Birkenau. Trudny moment przeżyły zwłaszcza osoby, które były więźniami tego obozu w przeszłości. Jednak bolesne chwile wspomnień nie zatarły dobrego wrażenia z pobytu u nas. Wszystko, o czym tu napisano, odbywało się w niezwykle serdecznej i miłej atmosferze. Goście z Izraela wzruszeni byli ciepłym przyjęciem właśnie tu, w Oświęcimiu, miejscu, z którym wiązały się ich tragiczne wspomnienia.

Kończąc pragnę stwierdzić, że spotkanie pozwoliło na nawiązanie bezpośrednich kontaktów między pisarzami i na promocję literatury obu krajów. Stworzone zostały korzystne warunki do wymiany tych treści kultury, które, adresowane do młodych odbiorców, mają ogromny wpływ na kształtowanie obrazu partnera w szerszej świadomości społecznej.

Niewątpliwie ważnym rezultatem spotkania jest to, że udało się zrealizować ideę „porozumienia poprzez książkę”. Nawiązał się bowiem dialog, wymiana myśli i poglądów na temat Holocaustu. Zainicjowano działania promujące literaturę izraelską wśród młodych czytelników naszego miasta. W Oświęcimiu pokazaliśmy praktycznie (po raz kolejny), jak przez książkę dla młodych można poszerzać więzi kulturalne i integrować się przez działania wokół tej książki.

Dla Biblioteki wymiernym efektem tego spotkania jest pozyskanie kolekcji izraelskiej książki dla dzieci i młodzieży, w tym utworów pisarek, które gościliśmy. Kolekcję wykorzystamy do cyklu działań „Wokół literatury i kultury Izraela”.

Całość materiałów ze spotkania będzie wydana w zeszycie naukowym „Guliwera”.

STANISŁAWA NIEDZIELA

Autorka kieruje Filią dla Dzieci i Młodzieży pod patronatem Fundacji „Książka dla Dziecka” i Polskiej Sekcji IBBY.

Święto bibliotekarzy w Radomiu

Obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, do których tradycji odwoływało się w swoim apelu Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, spotkały się już w ubiegłym roku z żywym i akceptującym odzewem. Takie święto staje się okazją do oceny bibliotekarskich dokonań, sprzyja eksponowaniu planów i zamierzeń, toteż Dyrekcja WBP i ZO SBP w Radomiu zorganizowały uroczyste spotkanie. Względny organizacyjny przesunęły jednak jego termin na dzień 2 czerwca 1995 roku.

Do udziału zaprosiliśmy 80 pracowników bibliotek samorządowych i państwowych całego województwa. Swoją obecnością uświetnili spotkanie: mgr Zbigniew Kuźm i u k — wojewoda radomski, dr Stanisław Czajka — przewodniczący Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz mgr Marek Sz y j k o — dyrektor Wydziału Spraw Społecznych UW, a także niektórzy przedstawiciele władzy samorządowej.

Na program złożyły się:

- okolicznościowe wystąpienie wojewody,
- wystąpienie dyrektora WBP — mgr Danuty Tomczyk,
- wręczenie dyplomów, nagród i odznaczeń resortowych,
- referat dr. Stanisława Czajki — *Zmiany w bibliotekach publicznych w Polsce w ostatnich latach*,
- koncert muzyki popularnej.

Z ogólnego podsumowania, jakiego dokonała dyrektor WBP, wynika, że w bibliotekach województwa radomskiego zahamowały się w r. 1994 tendencje spadkowe. Osłabły bowiem dążenia do likwidacji placówek, zanotowano poprawę bazy lokalowej, niewielki wzrost czytelnictwa, a nawet, choć wciąż niewystarczający, wzrost zakupu nowości wydawniczych. Globalnie biblioteki, mimo że z trudem, rozwiązują bieżące problemy. Najgroźniejsze są jednak poja-

wiające się niekiedy pytania: „Czy placówka w ogóle jest potrzebna w środowisku lokalnym?”

WBP w Radomiu zgodnie ze Statutem pełni nadal funkcję placówki ponadlokalnej. Obejmuje opieką merytoryczną 220 placówek, w tym 206 samorządowych. Ze zbiorów korzystało 98 588 czytelników, którzy wypożyczyli 1 956 773 vol. Obsługą użytkowników zajmuje się 316 pracowników, w większości legitymujących się przygotowaniem zawodowym. Pani dyrektor podkreśliła działalność oświatową, upowszechnieniową i dochodową placówek. Na zakończenie dodała, że w naszym działaniu ważny i niezbędny jest ekonomiczny i marketingowy sposób myślenia i zarządzania bibliotekami.

Wojewoda radomski, sam pochodzący z rodziny bibliotekarskiej, zadowolony ze spotkania, kierując do nas serdeczne słowa, powiedział między innymi: „Wiem, że zawód ten daje satysfakcję moralną — nigdy materialną...”

Gospodarz województwa zaznaczył, że wśród najważniejszych zadań naszego regionu na lata 1996-1997 jest troska o książki oraz o biblioteki.

Aktu dekoracji odznaczeniami resortowymi oraz wręczenia nagród i dyplomów najlepszym z nas dokonali wojewoda radomski i dr Stanisław Czajka. Medale pamiątkowe z okazji 70-lecia SBP otrzymali:

Krystyna J a k u b c z y k — pracownik M-GBP w Przysusze,

Teresa H a b o w i c z — kierownik GBP w Ciepłowie,

Elżbieta D o m a ń s k a — instruktor WBP,

Urszula W i r a s z k a — kierownik GBP w Garbatce.

Odznakę Honorową SBP za dotychczasową długoletnią pracę i działalność w Stowarzyszeniu, przyznano:

Halinie K u c h a r s k i e j — kierownikowi Wypożyczalni Głównej WBP w Radomiu,

Jadwidzie L i s — emerytowanej bibliotekarce M-GBP w Kozienicach,

Barbarze Ż a k — kierownikowi Czytelni M-GBP w Kozienicach,

Urszuli H u b a c z — kierownikowi Filii nr 16 w Radomiu,

Joannie Pachucy — pracownikowi Działu Gromadzenia i Opracowania WBP.

Wojewoda radomski przyznał nagrody pieniężne:

Marii K a c z m a r s k i e j — kierownikowi Działu Informacyjno-Bibliograficznego WBP w Radomiu, głównie za wieloletnie gromadzenie materiałów bibliotecznych dotyczących regionu oraz upowszechnianie wiedzy o jego historii i kulturze,

Janinie K u ś m i e r c z y k — dyrektorowi M-GBP w Kozienicach i Teresie N i e w c z a s — dyrektorowi M-GBP w Ilży. Ich osobistą zasługą jest poprawa warunków działalności bibliotek popularyzujących historię i sztukę regionu oraz organizacja pracy, dzięki czemu obie biblioteki pod względem merytorycznym i technicznym należą do najlepszych w województwie.

Listy gratulacyjne od Dyrekcji WBP otrzymały pracownicy filii miejskich — J a d w i g a S o b c z a k i B o ż e n a L e ś n i e w s k a oraz bibliotekarki placówek samorządowych: A n n a S o c h a c z e w s k a — dyrektor M-GBP w Skaryszewie, m g r Z o f i a O d e r — kierownik GBP w Gniewoszowie i m g r K r y s t y n a W ó j t o w i c z — kierownik GBP w Rzecznowie. W terminie późniejszym niektórzy pracownicy WBP otrzymali także nagrody pieniężne (z funduszy własnych).

W swoim wystąpieniu przewodniczący SBP stwierdził, że transformacja miała i ma charakter żywiołowy, wiele zmian i przekształceń to wielka improwizacja. Mimo wszystko jednak wiele niekorzystnych zjawisk, w miarę upływu czasu, traciło na ostrości, a ostatnio sytuacja powoli się poprawia. Do zmian negatywnych według dr. Czajki należą:

- zubożenie bibliotekarstwa publicznego,
- spadek wszystkich podstawowych wskaźników określających efekty działalności bibliotecznej — zakupy nowości, spadek liczby czytelników, likwidacja placówek, mniejsza liczba zatrudnionych,
- dekapitalizacja bazy lokalowej,
- nadmierna wymiana kadr bibliotecznych,

- osłabienie więzi międzybibliotecznej i działalności instrukcyjno-metodycznej wielu WBP.

SBP nie popiera niedopracowanych pomysłów, nazywających niekiedy likwidację bibliotek umacnianiem sieci, lecz zmiany oraz unowocześnianie bibliotek uważa za niezbędne.

Najbardziej wyrazistym i korzystnym efektem związanym z transformacją ustrojową jest wzrastające tempo automatyzacji bibliotek. Mimo dotkliwego braku środków finansowych na zakupy inwestycyjne możliwość nabycia dobrego sprzętu komputerowego jest bardzo łatwa. Obecny stan automatyzacji bibliotek osiągnięty został dzięki aktywnej postawie dyrektorów placówek, wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Sztuki, wzrastającej świadomości i potrzebie innowacji w środowisku bibliotekarskim. Musimy starać się, aby naszymi sojusznikami byli czytelnicy, organizacje bibliotekarskie, organy założycielskie, osobistości życia społecznego. Dr Czajka wskazał też, że polskie bibliotekarstwo potrzebuje dobrego prawa, nowej ustawy o bibliotekach, wielu przepisów wykonawczych do istniejących już ustaw itp.

Część oficjalną uroczystości wzbogacił i urozmaicił koncert muzyki popularnej w wykonaniu zespołu akordeonowego pod dyrekcją Andrzeja H u m s k i e g o. Grupa, której członkami są uczniowie Radomskiej Szkoły Muzycznej I stopnia, towarzyszyła uroczą solistka — 10-letnia Martynka, laureatka wielu konkursów piosenki dziecięcej.

Obecni na spotkaniu obejrżeli także wystawę malarstwa — „Pejzaże, portrety, akty” Tadeusza Więciorka, radomianina, emerytowanego lekarza, oraz ekspozycję po-

święconą najnowszemu dorobkowi wydawniczemu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Dyrekcja WBP w Radomiu, organizator uroczystego spotkania bibliotekarzy, w specjalnie wystosowanym z tej okazji adresie apelowała do przedstawicieli władzy samorządowej: „W województwie radomskim działa 220 bibliotek publicznych, z których coraz więcej posiada warunki należne nowoczesnej placówce kultury [...]. Praca wielu bibliotekarzy zasługuje na uznanie i szacunek, a także na wyróżnienie. Dzień Bibliotekarza i Bibliotek jest okazją do uhonorowania najlepszych”.

Ten apel-prośba spotkał się z odzewem zarządów gmin. Pracownicy wielu lokalnych bibliotek otrzymali w maju nagrody pieniężne, np. w gminach: Wierzbica, Przybyszew, Przytyk, Wyśmierzyce.

Integralną częścią obchodów Dnia Bibliotekarza i Bibliotek była wycieczka do Biblioteki Narodowej (2 VI 1995) zorganizowana przez Zarząd Okręgu SBP przy akceptacji i finansowej pomocy WBP. Uczestniczyli w niej wyróżniający się pracownicy placówek samorządowych województwa i bibliotekarze Radomia. Wielu spośród 50 uczestników Bibliotheca Patria gościła po raz pierwszy w nowym gmachu.

ZOFIA NOGAŚ

WBP Radom
Korrespondent SBP

WAŻNA WIADOMOŚĆ DLA DZIAŁÓW INFORMACYJNYCH BIBLIOTEK!

W IV kwartale br. wydamy książkę pt.

PRZEWODNIK PO BIBLIOTEKACH I ZBIORACH MUZYCZNYCH W POLSCE

Jest to unikatowy informator i przewodnik dziedzinowy obejmujący wszystkie najważniejsze biblioteki muzyczne w Polsce (łącznie z bibliotekami kościelnymi). Jest w nim pełna informacja o zbiorach, możliwości ich udostępniania, a także obszerna bibliografia dotycząca danej biblioteki i jej zbiorów. Takiego informatora-przewodnika w Polsce dotąd nie ma. Chcąc zaspokoić oczekiwania wszystkich — prosimy o nadsyłanie zamówień na adres:

WYDAWNICTWO SBP
00-950 Warszawa
ul. Konopczyńskiego 5/7

Z żałobnej karty

EWA LEPKOWSKA-SZWONEK 1949-1995

Bibliotekarstwo skierniewickie poniosło dotkliwą stratę. 29 lipca 1995 r. po ciężkiej chorobie odeszła na zawsze nasza nieodżałowana Koleżanka mgr Ewa Szwonek, dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Skierniewicach.

Urodziła się 24 sierpnia 1949 r. w Połczynie Zdroju. Pracę zawodową rozpoczęła w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Skierniewicach tuż po ukończeniu szkoły średniej (1968).

W r. 1973 zrezygnowała z pracy w bibliotekarstwie publicznym na rzecz bibliotekarstwa fachowego. W tym czasie podjęła naukę na Wydziale Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. W r. 1978 uzyskała dyplom magistra bibliotekoznawstwa, a w kilka lat później (1984) na tymże Uniwersytecie ukończyła Studium Podyplomowe z zakresu bibliotekoznawstwa nowoczesnego.

Do bibliotekarstwa publicznego powróciła 1 lipca 1985 r., powołana przez wojewodę skierniewickiego na dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Przyjęcie przez Ewę Szwonek stanowiska dyrektora zbiegło się z przydzieleniem Bibliotece nowego budynku.

Wtedy już poznaliśmy Ewę Szwonek jako świetną organizatorkę i doskonałego fachowca. Nadawała Bibliotece kierunek i nowy ton — otwierała ją na zewnątrz i na nowoczesność. Ambitne to były plany. Realizowała je z uporem, odwagą i zaangażowaniem. Dzięki wytężonej pracy zamierzone cele urzeczywistniały się. Powstawały nowe placówki filialne w mieście

oraz doskonale wyposażone placówki specjalistyczne — czytelnia muzyczna i wypożyczalnia książki mówionej.

Była inicjatorką połączenia dużej biblioteki garnizonowej, przeznaczonej tylko dla środowiska wojskowego, z Filią WBP i utworzenia biblioteki publiczno-wojskowej. Ten pierwszy w kraju przypadek połączenia placówki wojskowej z publiczną daje jak dotąd doskonałe rezultaty.

Jej należy zawdzięczać pomysł wydawania biuletynu WBP „Biblioteka w społeczeństwie”. Promując działalność biblioteki, starała się o popularyzowanie tej tematyki na łamach lokalnej, a także centralnej prasy, radia i telewizji.

Działała w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich, w Towarzystwie Przyjaciół Skierniewic, Towarzystwie Przyjaciół Lipiec Reymontowskich oraz w kilku innych organizacjach społecznych.

Jako pełnomocnik wojewody skierniewickiego ds. książki współpracowała ściśle z Fundacją Pomocy Bibliotekom Polskim. Efektem tego było przekazanie bezpłatnie 15 tys. książek ubogim bibliotekom szkolnym i publicznym w małych miejscowościach województwa skierniewickiego.

Pod Jej kierownictwem biblioteki województwa zyskały bardzo wiele. Wymienić tu należy rozwój sieci bibliotecznej, modernizację i poprawę warunków lokalowych, doskonalenie warsztatów pracy i dokształcanie kadry.

W dziesiątkach miejsc znano Ją i ceniono — zazwyczaj wносиła ożywienie, dawała czemuś impuls. Przez kilka lat współtworzyła Skierniewickie Święto Kwiatów, Owoców i Warzyw. Była postacią. Zawsze pełna poczucia humoru i nowych pomysłów, o niezwykłym darze zjednywania sobie ludzi. Nie dane Jej było jednak zrealizować się w pełni nie tylko w życiu zawodowym, ale przede wszystkim w życiu rodzinnym i społecznym.

Dnia 4 sierpnia 1995 r. na cmentarzu komunalnym w Skierniewicach tłumnie żegnaliśmy naszą Dyrektorkę, Koleżankę i Przyjaciela po raz ostatni. Zmarłą pożegnali: wojewoda skierniewicki — Andrzej Ch a r z e w s k i i przedstawiciel Ministerstwa Kultury i Sztuki — Lucjan B i l i Ń s k i. W pogrzebie wzięli udział bibliotekarze z województwa skierniewickiego, dyrektorzy i pracownicy wojewódzkich, miejskich i gminnych placówek kultury, przedstawicielka Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Sekcji Krajowej Pracowników Bibliotek Publicznych NSZZ „Solidarność”, delegacje WBP z Płocka, Sieradza i Tarnowa, Biblioteki Miejskiej im. Marszałka Piłsudskiego z Łodzi, pracownicy Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Miasta, licznie zgromadzeni przyjaciele i znajomi Zmarłej.

Pozostała we wspomnieniach wielu ludzi. Niech trwa w nich jak najdłużej.

JADWIGA KRYSZTOFIAK

MARIA KLIMCZYK-WOMPEL 1936-1994

Dnia 2 sierpnia minął rok bez pani Marii. Odeszła, przegrawszy walkę ze straszliwą chorobą w wieku, który w kręgach humanistów nazywa się „wiekiem syntezy”. Krajanka Jana z Kolna, wybrała Opolszczyznę jako ojczyznę z wyboru. Tu ukończyła rusycystykę w przeniesionej z Wrocławia Wyższej Szkole Pedagogicznej, zyskując magisterium w roku 1958. Pragnęła być pedagogiem i spełniała się w tym zawodzie prawie dwa dziesięciolecia. Do dziś dobrze wspominają Ją uczniowie Szkoły Podstawowej nr 14 w Opolu oraz II Liceum Ogólnokształcącego. Później dzieliła się swym doświadczeniem jako starszy wykładowca w opolskim oddziale Instytutu Kształcenia Nauczycieli.

Pasją pani Marii była jednak książka. I chyba ta pasja spowodowała, że po wieloletniej pracy w szkole zdecydowała się na pracę w bibliotece. Podejmując w roku 1977 zatrudnienie w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu połączyła obie płaszczyzny zainteresowań — pasję pedagoga z pasją bibliofila.

Nie chciała być jednak jedynie miłośnikiem książek — amatorem, dlatego podjęła studia poddyplomowe w zakresie bibliotekarstwa i informacji naukowej w Uniwersytecie Wrocławskim. Ukończyła je w roku 1980 z wynikiem bardzo dobrym, specjalizując się w bibliotekarstwie szkolnym i pedagogicznym. Cztery lata później w Oddziale Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu uzyskała II stopień specjalizacji zawodowej w zakresie bibliotekoznawstwa.

W bibliotece nauczycielskiej podjęła się zadania trudnego i odpowiedzialnego, przyjmując stanowisko kierownika Wydziału Informacyjno-Bibliograficznego. Pośród katalogów i bibliografii spędziła pani Maria niemal dziesięć lat, udoskonalając i poszerzając warsztat informacyjno-bibliograficzny stosownie do potrzeb nauczycieli. Później zwyciężyła miłość do uczniów i pewnie ona kazała Marii Klimczyk-Wompel powrócić do szkoły.

Przyjąwszy w roku 1986 pracę bibliotekarki szkolnej w Zespole Szkół Ekonomicznych, uporzędkowała księgozbiór, założyła nowe katalogi, dokonała selekcji książek pod kątem potrzeb i specyfiki szkoły. Zjednoczyła wokół siebie grono młodych czytelników, czyniąc z biblioteki szkolnej miejsce interesujących spotkań z książką, w którym uczniowie mieli szansę przeżyć prawdziwą przygodę ze słowem pisanim i prawdziwie pokochać literaturę.

Jeszcze w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej Maria Klimczyk-Wompel podjęła aktywną działalność w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich. Jej obecność w Zarządzie Okręgu i w Kole Miejskim owocowała wieloma cennymi inicjatywami i interesującymi publikacjami w „Poradniku Bibliotekarza” i na łamach „Kwartalnika Nauczycielstwa Opolskiego”. Była współautorem *Bibliografii publikacji bibliotekarzy Opola* (Opole, Koło Miejskie SBP, 1981), współredagowała książkę *Szli do ludzi z książką. Sylwetki bibliotekarzy Opola*, wydawnictwo Koła Miejskiego SBP i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej (Opole 1987). Nawet wówczas gdy postępująca choroba zmusiła Ją w roku 1989 do wcześniejszego przejścia na emeryturę, pani Maria nie zrezygnowała ze społecznej działalności w SBP.

Odeszła w cichości, żegnana przez nas wszystkich, osierociła nie tylko rodzinę, ale i nasze bibliotekarskie grono.

Bardzo nam Pani brak, Pani Mario...

ZOFIA MALISZEWSKA

WBP w Opolu

Biblioteka inaczej

Gminna Biblioteka Publiczna w Nieborowie od wielu lat prowadzi szeroką działalność środowiskową zapoczątkowaną wernisażem artystki-plastyka nieborowskiej manufaktury, pani Teresy Szalowskiej, która w XIX-wiecznym czworaku — siedzibie biblioteki — prezentowała szkice i rysunki pałacu i parku w Nieborowie oraz zabytków Warszawy. Kolejną wystawą była prezentacja haftu pani Agnieszki Maszkiewicz-Chmielewskiej.

Zamierzenie organizowania kolejnych wernisaży twórców regionu łowickiego przerwał pożar zabytkowego budynku. Po przeprowadzce nieborowska księżnica skupiła działalność środowiskową głównie na pracy z dziećmi i młodzieżą. Nowe pomieszczenie, choć bardziej funkcjonalne, nie pozwala na organizowanie spotkań ze sztuką.

Dworczykiem. Cykliczne spotkania z historią prowadzi pan Krzysztof Jan Kaliński, nauczyciel z łowickiego liceum ogólnokształcącego. Mając na uwadze ochronę środowiska i zaznajomienie młodzieży z pięknem okolicznej przyrody, zorganizowaliśmy jej spotkania z Zarządem Bolimowskiego Parku Krajobrazowego.

W roku 1993 zainicjowano obchody „Dnia Dziecka”. Co roku najmłodszy mieszkańcy gminy rywalizują ze sobą o miano najlepszej klasy „0” w konkurencjach plastycznych, sportowych i quizowych. Turniej „Przedszkolak potrafi” (bo pod takim hasłem obchodzi się u nas Dzień Dziecka) w całości jest sponsorowany. Tradycją stały się także mikolajki organizowane dla zaprzyjaźnionego przedszkola. Dzieci z przedszkola uczestniczą w wycieczkach i projekcjach bajek.

Wręczanie nagród podczas turnieju „Wiedzy o książce i bibliotece”.

Pierwszym krokiem w stronę najmłodszych czytelników był turniej między gminami — „Wiedzy o książce i bibliotece”. Organizowane są także spotkania autorskie. Odbyły się m.in. z Ludmiłą Marjańską, Bronisławem Dostatnim, Wojciechem

GBP w Nieborowie gościła również ks. biskupa Józefa Zawitkowskiego oraz aktorów scen łódzkich ze spektaklem *Kolędować Małemu*.

Formą upowszechniania czytelnictwa są imprezy ponadlokalne sponsorowane przez

„Przedszkolak potrafi III”. Konkurencja sportowa „Herbatka”.

województwa skierniewickiego. W ramach tych przedsięwzięć odbył się turniej wiedzy „Życie i twórczość Arkadego Fiedlera” oraz konkurs „Z fotografią na wesoło”.

Pracy środowiskowej towarzyszą liczne konkursy plastyczne, gry i zabawy. Biblioteka współuczestniczy w wielu imprezach aranżowanych w gminie. Między innymi współorganizowała spotkanie z kombatantami ostatniej wojny z okazji 50-lecia jej zakończenia, uczestniczyła w turnieju „Mini-Listy Przebojów” organizowanym przez GOK.

Konkurs oświatowo-zdrowotny ogłoszony przez łowicki Sanepid pod hasłem „AIDS — rzetelna wiedza pokona lęk” przyniósł bibliotece sukces. Otrzymała główną nagrodę za zorganizowanie konkursu plastycznego „Szkodliwość nałogów”, konkursu upowszechniającego wiedzę na temat aids — „100 pytań o AIDS”, za utworzenie kartoteki zagadnieniowej oraz realizację form wizualnych — projekcję filmów oświatowo-zdrowotnych i wystawkę.

Ważnym przedsięwzięciem była akcja „Radość dziecku” mająca na celu zebranie

funduszu na kolację wigilijną oraz na paczki dla najuboższych dzieci z naszej gminy.

Corocznie urządzone są „Ferie z książką”. W tym roku zaaranżowano liczne mini-konkursy, spotkania z kredką, mini-koło fortuny, rozwiązywanie rebusów. Atrakcją bibliotecznych ferii był wyjazd do Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, gdzie dzieci brały udział w zajęciach Zielonej Szkoły i zostały zaproszone na przejażdżkę bryczkami. Zakończeniem jednodniowej wycieczki było ognisko.

Mimo tak szerokiej działalności środowiskowej nie zapomina się o czytelnikach — gromadzi się dla nich nowości wydawnicze, służy pomocą w ich wyborze, prowadzi działalność informacyjną.

Biblioteka prowadzi także tradycyjne formy upowszechniania czytelnictwa: lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, wystawki rocznicowe i propagujące książki.

Wszystkie te inicjatywy spotkały się z dużym uznaniem mieszkańców.

(acz)

Jerzy Liebert

Zestawienie bibliograficzne

Jerzy Liebert urodził się 24 lipca 1904 r. w Częstochowie, mieście maryjnym, którego Pa-tronce poświęci w przyszłości jeden z najpięk-niejszych wierszy, zatytułowany *Litania do Maryi Panny*. Wzrastał w atmosferze patriotycznej, pie-lęgującej pamięć o dziadku zesłańcu syberyjs-kim, i głęboko religijnej, na co wskazują wiersze z lat młodości. W r. 1914 wraz z całą rodziną wyjechał do Moskwy, gdzie jego oj-ciec — inżynier z zawodu pracował w jednej z tamtejszych firm. Młody Liebert w Moskwie uczęszczał do szkoły Giżyckiego. Zdobył w niej m.in. świetną znajomość języka rosyjskiego, wy-korzystaną później w przekładach z Puszkina, Błoka i Achmatowej. W r. 1918 powrócił do kraju, do Warszawy, w której kontynuował nau-kę w gimnazjum im. Reja i w warszawskiej szkole Giżyckiego.

Zadebiutował mając 18 lat w dodatku literac-kim przy „Kurierze Polskim” u red. Jarosława Iwaszkiewicza. Dzięki niemu nawiązał kontakt i przez jakiś czas utożsamiał się z grupą poetycką Skamander. Będąc w gimnazjum przeżył okres załamania religijnego. Nie wiadomo, jaki by był jego los, gdyby nie to, że w czasie jednego ze spotkań literackich poznał dziewczynę — póź-niejszą adresatkę jego przepięknych listów. Spr-o-wadziła go ona ponownie na drogę wiary, odtąd bardzo głęboko przez poetę doświadczanej. Dzię-ki Agnieszce Liebert poznał „Kółko” ks. Władys-ława Kornilowicza, będące jednym z żywych ośrodków odnowy katolicyzmu polskiego. Uczestniczył żywo we wszystkich jego pracach, takich jak konferencje liturgiczne, rekolekcje,

dyskusje. W r. 1925 zdał maturę i po wakacjach zapisał się na wydział polonistyczny na Uniwer-sytecie Warszawskim.

Pierwszy tomik wierszy — *Dru-ga ojczyzna* wydał w r. 1925, druga jego książka poetycka — *Gusła* ukazała się w r. 1930. W tym czasie już dużo chorował. Gruźlica nie pozwoliła mu na regularne kontynuowanie studiów. Przerwał je, nadal jednak pisał i pracował w redakcjach „Pamiętnika Warszawskiego” i „Drogi”. Wyczer-pany przez chorobę wyjechał do Worochty w Karpatach Wschodnich dla ratowania zdro-wia. Tam nadal dużo czytał i pisał. Wiersze powstałe w tym czasie weszły do ostatniego jego tomiku *Kolysanka jodłowa*, wydanego już po-śmiertnie w r. 1932. Cierpiał bardzo. Gruźlica zaatakowała mu płuca, krtań, a w ostatnim stadium mózg. Na pół przytomnego poetę prze-wieziono z Worochty do Warszawy, gdzie zmarł 19 czerwca 1931 r. Został pochowany na Cmen-tarzu Powązkowskim w kwaterze 61-I-7/8.

Wymagał od siebie dużo i dużo dał ze swego krótkiego życia ludziom. Zostawił im swoją twór-czość. Życie widział tak jak jego serdeczny przy-jaciel i przewodnik duchowy, a obecny kandydat na ołtarze, ks. Władysław Kornilowicz — jako służbę Bogu.

Obok poezji pozostawił również prozę arty-styczną, próby dramaturgiczne, artykuły krytycz-ne, przekłady wierszy oraz listy, w tym 168 adresowanych do Agnieszki (uważanych przez znawców za perełki literatury polskiej), i 22 do Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, z którymi był bardzo zaprzyjaźniony.

TWÓRCZOŚĆ JERZEGO LIEBERTA

Dru-ga ojczyzna. — Warszawa : Waclaw Czarski i S-ka, 1925

Gusła. — Warszawa : F. Hoesick, 1930

Kolysanka jodłowa / przedm. Kazimierz Wierzyński. — Warszawa : J. Mortkowicz, 1932. — (Pod znakiem poetów. Seria no-wa ; t. 31)

Pisma. T. 1 : Poezje / przedm. Leopold Staffa. — Warszawa : F. Hoesick, 1934

Poezje zebrane. — Warszawa : „Pax”, 1951

Wyd. 2 — 1972, ze wstępem Bogdana Ostromeckiego

Wyd. 3 — uzup. pt. *Poezje* — 1983, ze wstępem B. Ostromeckiego

Poezje / wybór Marian Toporowski ; wstęp Zbigniew Bińkowski. — Warszawa : Państ. Inst. Wydaw. 1963

Poezje wybrane / wybór i wstęp Stefan Frankiewicz ; nota biograficzna Jadwiga Bandrowska-Wróblewska. — Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1973

Pisma zebrane / zebrał, oprac. i wstępem opatrzył Stefan Frankiewicz. — Warsza-wa : Biblioteka „Więzi” ; Kraków : „Znak”, 1976

Rec. MOCARSKA Zofia *W Drodze* 1977 nr 6 s. 95-100.

**OPRACOWANIA O ŻYCIU I TWÓR-
CZOŚCI JERZEGO LIEBERTA**

W książkach:

CZACHOWSKI Kazimierz: **Obraz współczesnej literatury polskiej 1884-1933. T. 3. Ekspresjonizm i neorealizm.** — Warszawa ; Lwów : Państw. Wydaw. Książek Szkolnych, 1936. — S. 361-365

FIK Ignacy: **Dwadzieścia lat literatury polskiej (1918-1938).** — Kraków : Spółdz. Wydaw. „Czytelnik”, 1939. — S. 139

GALIŃSKI Adam [właśc. Stolarzewicz Ludwik]: **Poezja Polski Odrodzonej 1918-1930.** — Łódź : K. Neumiller, 1931. — S. 323

HUTNIKIEWICZ Artur: **Motywy religijne w poezji lat międzywojennych // W: Religijne tradycje literatury Polskiej / pod red. Stefana Sawickiego. T. 1 : Polska liryka religijna.** — Lublin : Wydaw. Tow. Naukowego KUL, 1983. — S. 457-486

JASTRZĘBSKI Zdzisław: **Matka Boska w poezji współczesnej // W: Matka Boska w poezji polskiej oprac. / Maria Jasińska i in. T. 1 : Szkice o dziejach motywu.** — Lublin : Tow. Naukowe KUL, 1959. — S. 161-210

KOZIKOWSKI Edward: **Więcej prawdy niż plotki.** — Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1964. — S. 236-245

LICHNIAK Zygmunt: **Początek konsekwencji : rzecz o Jerzym Liebercie.** — Warszawa : „Pax”, 1952

ŁUKASIEWICZ Jacek: **Ruch i trwanie — Jerzy Liebert // W: Poeci dwudziestolecia międzywojennego / pod red. Ireny Maciejewskiej. T. 1.** — Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1982 s. 519-555

NOWACZYŃSKI Piotr: **Liebert // W: Religijne tradycje literatury Polskiej / pod red. Stefana Sawickiego. T. 1 : Polska liryka religijna.** — Lublin : Wydaw. Tow. Naukowego KUL, 1983. — S. 424-456

RYMKIEWICZ Jarosław Marek: **Jerzy Liebert // W: Literatura polska 1918-1975 t. 1 Literatura polska 1918-1932 / red. nauk. Alina Brodzka, Helena Zaworska, Stefan**

Żółkiewski. — Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1975 s. 333-337

RYSZKA Czesław: **Milczący obecny i inne szkice o pisarzach katolickich.** — Katowice : [Księgarnia św. Jacka], 1984. — S. 57-67 : **Jerzy Liebert — niepokorny chrześcijanin**

SAWICKI Stefan: **Z pogranicza literatury i religii : szkice.** — wyd. 2 przejr. i popr. — Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1979. — S. 25-41 : **O utworach religijnych „podejrzanych”**

SMASZCZ Waldemar: **Przemiany poezji polskiej po r. 1918 : (próba przewartościowania tradycji) // W: Materiały z Nauczycielskich Spotkań Literackich Białystok 1988 / red. Eugeniusz Szulborski i Anna Romanowicz.** — Białystok : Nauczycielski Klub Literacki, 1989. — S. 5-32

SMOLKA Iwona: **Lęki, ucieczki, akceptacje.** — Warszawa : „Czytelnik” 1984. — S. 12-35 : **„Niech grozy doznam słów”. Jerzy Liebert — odczytywanie postaci**

SPRUSIŃSKI Michał: **Jerzy Liebert : przekrój fantastyczny // W: Czytamy wiersze / wstęp, wybór i oprac. Janusz Maciejewski.** — Warszawa : Ludowa Spółdz. Wydaw., 1970. — S. 108-112

W czasopiśmie:

BARANOWSKA Maria Małgorzata: **„Ja” poetyckie Jerzego Lieberta.** *Znak* 1985 nr 1/2 s. 213-230

BIENKOWSKI Zbigniew: **Legenda i poezja Lieberta.** *Twórczość* 1963 nr 1 s. 61-66

DOLECKI Zbigniew: **„Bym twoich dopadł miar...”. Czterdziestolecie śmierci Lieberta.** *Kierunki* 1971 nr 25 s. 1, 9

FRANKIEWICZ Stefan: **Listy Jerzego Lieberta.** *Więź* 1970 nr 7/8 s. 5-36

KRASICKI Jan: **Paradoks Lieberta. O kłopotach nie tylko katolickich pisarzy.** *Kierunki* 1984 nr 33 s. 8

JANCZEWSKA Elżbieta: **„Jak płomień w drewnie” (w 40 rocznicę śmierci Jerzego Lieberta).** *Przewodnik Katolicki* 1971 nr 26 s. 236-237

JAŃCZYK Stefan: **Tej wojnie pokój przewodzi...:** (wokół poezji Jerzego Lieberta). *Kierunki* 1966 nr 7 s. 1, 8-9

JASTRZĘBSKI Zdzisław: **Jerzy Liebert o poezji.** *Tygodnik Powszechny* 1955 nr 32 s. 3-4

KOŁONIECKI Roman: **Pod brzmieniem wzniosłości.** *Wiadomości Literackie* 1931 nr 40 s. 3

KOSIŃSKI Kazimierz: **Jerzy Liebert.** *Jednota* 1935 nr 1 s. 9-13

KOT Stanisław: **Poezja lęku.** *Poezja* 1978 nr 10 s. 8-15

KOTT Jan: **Katolicyzm liryki Lieberta.** *Przegląd Współczesny* 1935 t. 52 s. 429-435

KRASICKI Jan: **Poeta i demony.** *Przegląd Powszechny* 1984 nr 12 s. 396-407

LESZCZYŃSKA Maria: **„Kolysanka jodłowa” i „Czarodziejska góra”.** *Tygodnik Ilustrowany* 1937 nr 25 s. 491-492

LICHNIAK Zygmunt: **Tajemnica przelomu Lieberta.** *Dziś i Jutro* 1951 nr 14 s. 3-4

MAMOŃ Bronisław: **Poeta wzruszeń religijnych.** *Tygodnik Powszechny* 1977 nr 15 s. 6

NOWACZYŃSKI Piotr: **Litania do Marii Panny Jerzego Lieberta na tle polskiej litanii Maryjnej.** *Roczniki Humanistyczne* 1965 z. 1 s. 99-108

NOWACZYŃSKI Piotr: **O miejscu Lieberta w polskiej liryce religijnej.** *Znak* 1971 nr 6 s. 1298-1330

PASIERB Janusz Stanisław: **Liebert zakakujący.** *Tygodnik Powszechny* 1977 nr 15 s. 6-7

PĘDZIŃSKI Zbigniew: **Ewolucja poetycka Lieberta.** *Tygodnik Powszechny* 1953 nr 22 s. 7-8

PĘKACKI Szymon: **O liryce Jerzego Lieberta.** *Twórczość* 1965 nr 12 s. 82-91

PLEŚNIEWICZ Andrzej: **Poezja Jerzego Lieberta.** *Verbum* 1935 z. 2 s. 261-286

SKWARCZYŃSKA Stefania: **Kościół wojujący (rzecz o Jerzym Liebercie).** *Tygodnik Powszechny* 1947 nr 8 s. 1, 3

SŁAWIŃSKA Irena: **Groza słowa (o poezji Jerzego Lieberta).** *Znak* 1949 nr 2 s. 118-133

SMASZCZ Waldemar: **„Bo wierzę, że Bóg wszystko wyrówna i zgodzi”.** *Kierunki* 1983 nr 3 s. 1, 8

SMASZCZ Waldemar: **Wracając do Lieberta.** *Kierunki* 1981 nr 44 s. 1, 6-7

SZYMAŃSKI Wiesław P.: **Szkic do szkicu (o erotykach Jerzego Lieberta).** *Poezja* 1972 nr 11 s. 55-58

WALCZAK Marek: **„Uciekałem przed Tobą w poplochu”.** *Lieberta i Wata poetyckie świadectwa dialogu z Nieskończonym.* *Polonistyka* 1992 nr 7/8 s. 430-437

WIŚNIEWSKA Ewa: **Jerzy Liebert w mistycznej walce o słowo.** *Przegląd Powszechny* 1982 nr 5 s. 168-177

Oprac. **JÓZEFA DROZDOWSKA**
PBW Filia w Augustowie

Sekcja Pamiętnikarska okręgu łódzkiego SBP obchodziła 26 VI w WiMBP im. Marszałka Piłsudskiego 20-lecie istnienia. Na uroczystym spotkaniu członków z udziałem Zarządu Okręgu oraz zaproszonych gości z prof. Hanną Tadeusiewicz na czele referat podsumowujący działalność Sekcji wygłosiła mgr Krystyna P i e Ń k o w s k a . W dyskusji omówiono także dorobek łódzkiego środowiska bibliotekarskiego w zakresie opublikowanych biogramów i wspomnień oraz zgromadzonych materiałów biograficznych. I. N.

Zielone serce przyrody

*Starym borom nowe damy imię,
nowe ptaki znajdziemy i wody,
posłuchamy, jak bije olbrzymie,
zielone serce przyrody.*

(K. I. Galczyński — Kronika olsztyńska)

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku działalność upowszechniającą książkę i czytelnictwo zawsze uważała za niezwykle istotną, zwłaszcza w pracy z najmłodszymi czytelnikami. Toteż imprezy kulturalno-oświatowe o różnorodnej tematyce, ale zawsze popularyzujące książkę, są systematycznie organizowane przez filie WBP w Białymstoku oraz przez wiele bibliotek samorządowych w naszym województwie.

WBP ogłasza też coroczne wieloetapowe konkursy, które obejmują czytelników bibliotek publicznych w wieku 7-15 lat. Stały się one już tradycją, z pewnością wartą kontynuowania ze względu na zainteresowanie dzieci. Ogłaszane są zazwyczaj w grudniu. Na przełomie kwietnia i maja następnego roku odbywają się eliminacje środowiskowe w filiach białostockich oraz w bibliotekach miejskich, miejsko-gminnych i gminnych w terenie. Zwycięzców zapraszamy do Białegostoku na finał wojewódzki, który zwykle organizujemy w czerwcu.

Konkursy popularyzują twórczość pisarzy dziecięcych oraz książki z różnych dziedzin wiedzy. Hasła z ostatnich lat: „Nastolatki nie lubią wierszy?”, „Z Brzechwą na wesoło”, „Hobby przyjemne i pożyteczne”, „Na turystycznym szlaku”, „Najpiękniejsze baśnie świata” czy z ubiegłego roku „Przygoda z supułkami” (o twórczości Marii Kownackiej) świadczą, że każdy czytelnik może wybrać interesujący go temat.

W tym roku odbyło się podsumowanie konkursu „Zielone serce przyrody”. Inspiracją do jego ogłoszenia stały się obchody Europejskiego Roku Ochrony Przyrody, a przede wszystkim obserwowane przez bibliotekarzy zainteresowanie czytelników tematyką ekologiczną.

Nasza inicjatywa spotkała się z ogromnym zainteresowaniem, choć zadania konkursowe wcale nie były proste. Warunkiem uczestnictwa było wykonanie przez dzieci prac na rzecz ochrony środowiska w swoim

najbliższym otoczeniu. Zgodnie z propozycją regulaminu w wielu bibliotekach powstały kluby ekologiczne. Ich członkowie sprząтали lasy, sadzili drzewka i krzewy, propagowali potrzebę ochrony zasobów naturalnych oraz zdrową żywność, dokarmiali ptaki w okresie zimowym, opiekowali się bezdomnymi zwierzętami. Na spotkaniach z leśnikami poznawali prawa rządzące przyrodą.

Regulamin przewidywał też wykonanie plakatów upowszechniających ideę ochrony przyrody oraz przygotowanie w trzyosobowych zespołach programów o tematyce ekologicznej. Ich forma mogła być dowolna. Chodziło o to, by zaprezentować temat w jak najciekawszej formie.

Finał wojewódzki odbył się 21 czerwca w sali kameralnej Państwowej Filharmonii w Białymstoku. Zgromadził zwycięzców eliminacji z 17 środowisk — wykonawców programów oraz autorów najciekawszych plakatów. Okazało się, że nasi młodzi czytelnicy wywiązali się z konkursowych zadań znakomicie. Ogromna w tym zasługa bibliotekarzy i nauczycieli, którzy pracowali z dziećmi.

Programy prezentowane na scenie Filharmonii Białostockiej zadziwiły nie tylko wszechstronnym ujęciem tematu, ale również doskonałym wykonaniem i różnorodnością form — zaprezentowano scenki dramatyczne, teatryki kukielkowe, pantomimy, skecze. Efekt artystyczny podnosiły też pomysłowe dekoracje i stroje oraz urozmaicenie pokazu muzyką, śpiewem i tańcem.

Zespoły dziecięce oceniane były przez komisję, w której skład wchodził: kierownik Biura Koncertowego Filharmonii, leśnik oraz bibliotekarka. Zgodnie z regulaminem zachowano podział na trzy grupy wiekowe.

W grupie dzieci młodszych (kl. I-III) zwyciężyli czytelnicy Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Czarnej Białostockiej,

przygotowani przez Krystynę K o d ł u - b a ń s k ą, bibliotekarkę Oddziału dla Dzieci. Rewelacją imprezy okazał się zespół, który zajął I miejsce w grupie średniej (kl. IV-VI). Śpiewające dziewczęta, przygotowane przez Violettę B u b n o w s k ą, nauczycielkę Szkoły Podstawowej w **Ma-siach z siedzibą w Dzierżkach** (gm. Mońki), zachwyciły nie tylko programem ciekawym treściowo, ale też znakomitą wykonańmi i swobodą zachowania się na scenie. W grupie starszej (kl. VII-VIII) I nagrodę za program o bogatej treści i zróżnicowanej formie zdobyli czytelnicy Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w **Łapach**, z którymi pracowała bibliotekarka z Oddziału dla Dzieci, Barbara B a j d a.

Plakaty można było podziwiać na wystawie zorganizowanej w holu Filharmonii.

W części plastycznej najlepsi okazali się czytelnicy z Filii Bibliotecznej nr 8 w **Białymstoku** (w grupie młodszej), Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w **Mońkach**, Miejskiej Biblioteki Publicznej w **Bielsku Podlaskim** (w grupie średniej) oraz Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w **Supraślu** i Filii Bibliotecznej w **Rybolach**, gm. Zabłudów (w grupie starszej).

Dodatkową atrakcją był występ artystów Filharmonii, którzy zaprezentowali ciekawą audycję muzyczną „Ptaki w przyrodzie i muzyce”.

Po części oficjalnej dzieci wyjechały na wycieczkę. Jej program obejmował zwiedzanie Muzeum Przyrodniczego w Supraślu oraz Arboretum w Kopnej Górze zlokalizowanego w Puszczy Knyszyńskiej, miejscu interesującym nie tylko ze względów przyrodniczych, ale też jako teren walk z okresu powstania styczniowego. Imprezę zakończyło ognisko zorganizowane na leśnej polanie, a pieczone kiełbaski po dniu wrażeń smakowały wymśnienic.

Radość dzieci była najlepszym dowodem, że impreza była udana. Z pewnością wiedza przekazana podczas poszczególnych etapów konkursu głęboko zapadnie w serca i umysły wszystkich uczestników.

Chciałabym też podzielić się doświadczeniami związanymi z organizacją impre-

zy. Z pewnością nie byłoby możliwe przygotowanie jej na taką skalę, z tak bogatym programem i wspaniałymi nagrodami, gdyby nie wsparcie finansowe udzielone przez sponsorów — Wydział Gospodarki Przemysłowej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego, Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego (po pozytywnym zaopiniowaniu naszej prośby przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Białymstoku i Zarząd Wojewódzki Ligi Ochrony Przyrody.

Środki uzyskane od sponsorów pozwoliły na ufundowanie wartościowych nagród książkowych wszystkim uczestnikom imprezy wojewódzkiej. Również poczęstunek w przerwie części oficjalnej oraz przy ognisku ufundowali sponsorzy — białostockie hurtownie, przedsiębiorstwa handlowe i prywatni biznesmeni.

Natomiast współorganizatorzy, tj. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych, Dyrekcja Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej w Supraślu oraz Nadleśnictwo Supraśl, umożliwili zorganizowanie wycieczki. Leśnicy uczestniczyli też w nieodpłatnych spotkaniach autorskich, służyli radą i pomocą metodyczną oraz przekazali wiele cennych materiałów.

Tegoroczny konkurs był kolejnym dowodem, że w wielu środowiskach nasi bibliotekarze widzą potrzebę popularyzowania swojej działalności, potrafią zmobilizować czytelników i zachęcić nauczycieli do współpracy.

EWA ZINIEWICZ-SIERGIEJKO

Instruktor ds. czytelnictwa dziecięcego
w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

Jako uzupełnienie tekstu redakcja „Poradnika” otrzymała w postaci osobnego druku z r. 1994 starannie opracowany regulamin konkursu z wyszczególnieniem zadań, z propozycjami dotyczącymi jego przebiegu, terminów eliminacji, ze wskazówkami dla komisji oceniającej prace dzieci. Nie każda biblioteka może sobie pozwolić na taki lub podobny druk, lecz godne naśladowania jest pełne powagi podejście do spraw organizacyjnych i zapięcie ich na przysłowiowy ostatni guzik.

„Ziemia planetą wiecznie zieloną”

Konspekt lekcji bibliotecznej dla grup 0 z przedszkola oraz pierwszych klas szkoły podstawowej

Cel poznawczy:

— zapoznanie dzieci z otaczającą nas przyrodą, poznanie znaczenia słów i terminów dotyczących przyrody i jej ochrony.

Cel wychowawczy:

— przygotowanie małych użytkowników i konsumentów do umiejętnego korzystania z zasobów naturalnych Ziemi.

Środki dydaktyczne:

- globus
- mapa świata
- literatura:

BARNIER Michel: *Atlas wielkich zagrożeń. Ekologia, środowisko, przyroda*. Warszawa Wydaw. Nauk.-Techniczne, 1995.

ELKINGTON John, HAILES Julia: *Zielony przewodnik młodego konsumenta*. Warszawa Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, 1992.

KELE František, MARIOT Peter: *Krajobraz. Człowiek. Środowisko*. Wrocław Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1986.

KOŁASKI Waldemar: *Nasze środowisko*, Poznań Fundacja Biblioteka Ekologiczna, b.r.

Kronika Ziemi. Warszawa „Kronika”, 1992.

LUCAS Ernest, LUCAS Hazel: *Nasz Świat*. Warszawa „Pax”, 1990.

MONTMORILLON Blandine de, Pérois Sylvaine: *Tajemnice przyrody: ich poznanie dzień po dniu*. Warszawa „BGW”, 1992.

MUIR Wood R.: *Atlas świata przyrody*. Warszawa Arkona, 1992.

SCHWARTZ Linda: *Wielka księga pytań i odpowiedzi – Na ratunek Ziemi*. Wrocław Wydaw. Astrum, 1993.

SILVER Debbie, VALLELY Bernadette: *Jak ocalić planetę. Vadecum dla młodzieży*. Warszawa Fundacja „Ekologia i Zdrowie”, 1992.

WILKES Angela: *Moja pierwsza książka. Przyroda*. Warszawa „BGW”, 1990.

TOK LEKCJI

● Z wyżej wymienionych wydawnictw można przygotować wystawę, która ukaże zarówno piękne krajobrazy, jak i ruinę ekologiczną, jakiej dokonał człowiek w wyniku rabunkowej gospodarki zasobami Ziemi oraz zbyt intensywnej cywilizacji.

● Jako pomocą można posłużyć się globusem w celu zobrazowania ruchu naszej planety, pór roku i pór dnia. Podkreślić należy rolę Ziemi jako jedynej znanej planety, na której występuje życie. Szczególnie ważne jest to dla dzieci młodszych,

które jeszcze nie bardzo orientują się we wszechświecie.

● Z książki *Wielka księga pytań i odpowiedzi „Na ratunek Ziemi”* można przeczytać dzieciom fragmenty: czym jest Ziemia, co to jest środowisko, w jaki sposób jesteśmy uzależnieni od środowiska, co to jest ekologia, co to są zasoby naturalne, jak wynalezienie maszyn wpłynęło na środowisko. Wybór fragmentów zależy od wieku dzieci.

Pokazanie dzieciom pięknych krajobrazów, parków przyrody oraz dla kontrastu ilustracji przedstawiających zniszczone środowisko.

● Na zakończenie części teoretycznej można przeczytać dzieciom broszurkę Waldemara Kołaskiego *Nasze środowisko*, która wspaniale podsumuje przedstawione wiadomości.

Ćwiczenia:

Jako ćwiczenie możemy wykonać ogromny plakat w formie okularów. Na jedną soczewkę dzieci wpisują słowa lub naklejają obrazki ukazujące, jaki świat powinien być. Na drugą — jaki jest brzydki, kiedy się go niszczy.

Ten montaż pokaże, czy mamy więcej cech dobrych czy złych. Jest to doskonały test na zbadanie grupy i podjęcie odpowiednich działań w celu prowadzenia dalszej edukacji ekologicznej.

Innym ćwiczeniem może być rysowanie przez dzieci parków, zielenców, placów zabaw, nagrodzenie najlepszych prac i wykorzystanie dziecięcych projektów w realizacji zagospodarowania terenów zielonych zarówno w miastach, jak i na wsiach. Z prac dziecięcych można również na zajęciach technicznych wykonać albumy.

Kolejnym ćwiczeniem dla klas starszych może być sporządzenie raportu o szkolnych problemach ekologicznych. Kartkę papieru dzieci dzielą na dwie części, po jednej stronie wypisują kolejno przedmioty, których używanie może przysporzyć problemów związanych z ochroną środowiska, np.: jednorazowe pióra lub długopisy, baterie zwykłe, jednorazowe torebki śniadaniowe, butelki plastikowe, wysokogatunkowy papier drzewny. Po drugiej stronie kartki dzieci wypisują przedmioty, którymi można zastąpić te nieekologiczne, np.: pióra i długopisy z wymiennym wkładem, baterie słoneczne, torebki i butelki wielokrotnego użycia, papier makulaturowy.

Taki sam raport, lecz dotyczący ich domu i otoczenia, dzieci mają sporządzić jako pracę domową.

Ciekawe rodzaje ćwiczeń przytacza książka angielskich autorek Debbie Silver i Bernadette Vallely — *Jak ocalić planetę*. Są tam podane gotowe zestawy quizów dla dzieci oraz skala punktowania i nagradzania.

Przytoczę tutaj kodeks przyrodnika z książki Angeli Wilkes — *Moja pierwsza książka—Przyroda*:

Kiedy coś zbierasz, bierz tylko to, czego potrzebujesz, i upewnij się, że zostawiłeś wiele innych okazów z tej rodziny roślin.

Pozostaw miejsce, w którym byłeś, w takim stanie, w jakim je zastałeś.

Nigdy nie zakłócaj spokoju ptaków siedzących w gniazdach i nigdy nie wybieraj jajek z gniazda.

Postępuj łagodnie ze wszystkimi stworzeniami, które złapiesz. Uwolnij je, kiedy tylko ukończysz swą pracę.

Zrywaj dzikie kwiaty tylko wtedy, kiedy jest ich bardzo dużo.

Nigdy nie zrywaj rzadkich roślin lub będących pod ochroną.

Nigdy nie wyrwij żadnej rośliny, jeśli nie masz na to zgody właściciela.

Taki kodeks pięknie pomalowany przez uczniów powinien wisieć w każdej klasie i być czytany niejednokrotnie na lekcjach przyrody.

Musimy pamiętać, że edukację ekologiczną należy rozpocząć bardzo wcześnie, już w przedszkolu, kiedy dziecko jest bardzo wrażliwe i posłuszne i jeszcze nie przywykło do sprzecznej z zasadami ekologii praktyki życia.

ZOFIA MARKIEWICZ

Sercem za serce Scenariusz apelu z okazji Dnia Edukacji Narodowej

Celem jest wyrażenie wdzięczności i podziękowanie nauczycielom za ich trud pracy z dziećmi.

Miejsce: Sala gimnastyczna, hol lub korytarz szkolny.

Dekoracja: w tle duża biała tarcza (plansza) z czerwonym sercem, obok wazon z kwiatami.

Wykonawcy: dzieci reprezentujące klasy od 0 do VIII.

Każda klasa wystawia dwie osoby, które wchodzi w skład grupy wykonawców. Każde z dzieci trzyma kartonik z sercem narysowanym z jednej strony, z drugiej z wygłaszanym tekstem.

Po wygłoszeniu tekstu dzieci odwracają kartki stroną z sercem ku widowni.

Po zakończeniu apelu wywieszają je na tablicy w centralnym punkcie szkoły.

Apel może rozpocząć przewodniczący samorządu uczniowskiego.

Uczeń:

Cóż my dziś możemy
złożyć Wam w ofierze.
Czy tylko te serca
na białym papierze?

Klasy razem:

Nie!

Uczeń:

Również młode serca,
co nam w piersi biją,
a NAUCZYCIELE
niech nam 100 lat żyją!

Przecież nasze losy
składamy w ich ręce,

więc nasze życzenia,
to 100 lat i więcej!

Przedstawiciel kl. 0

Nasza Pani jest kochana,
zawsze ma dla dzieci czas.
Zwykle Pani śpiewa dla nas,
ale dziś posłucha nas.

Pani umie radę znaleźć,
kiedy ktoś kłopoty ma.
Pani się nie boi wcale
ani myszy, ani lwa.

Pani dużo wie o kwiatkach,
wie, co nocą robi jeź.
Gdyby szła na koniec świata,
poszlibyśmy z Panią też.

Proszę Pani, proszę Pani,
my lubimy Panią tak,
że jak Pani nie ma z nami,
nawet lizak traci smak.

Barbara Lewandowska — *Naszej Pani*

Uczeń kl. I

To Ona, czujna, cierpliwa,
z troską serdeczną i szczerą,
czuwa nad piórem i ręką,
nad naszą pierwszą literą.

To Ona wita cię w progu,
jak własne wita się dzieci.
To Ona uczy cię patrzeć,
słyszeć, i myśleć, i świecić.

To Ona ma serce matki,
które się cieszy i trudzi,

w drogę wyprawia cię mądrze,
uczy cię świata i ludzi...

Tadeusz Kubiak — *Laurka dla Twojej Pani*

Uczeń kl. II

Niesiesz słowo mozołne,
słowo codzienne.
Patrz, jak rośnie słowo
we mnie.

I jak nabiera mocy.
Jak każdym rankiem szkolnym
Wpisuję swoje życie
W otwarte Kraju karty.

Jan Babicz — *Nauczyciel*

Uczeń kl. III

W Dniu Nauczyciela,
w dniu waszego święta
staje przed wami
działwa uśmiechnięta,
aby wam przekazać
najlepsze życzenia
i wyrazić słowem
dzisiaj swe pragnienia.

Niechaj w dobrym zdrowiu
płyną wasze dni,
niech się staną jawą
wasze piękne sny.
Niechaj trud wasz zawsze
plon obfity da,
niechaj wartość waszą
cała Polska zna.

Wiemy, jak wam ciężko
bywa nieraz z nami.
Trudna w szkole praca,
pojmujemy sami.
Lecz choć ciężka droga,
wzniosłe nasze cele.
Serce, co nas kocha,
niech przebaczy wiele.

Jerzy Korolec — *W Dniu Nauczyciela*

Uczeń kl. IV

Widzę, gdy wieczorem
Zapala się okno.
Drzewa po przelotnym
Deszczu w srebrze mokną.

I widzę, przy lampie
Ktoś siedzi skupiony.
Pokój w jednostajnej
Ciszy pogrążony.

Na stole zeszyty
Piętrzą się pod górę —
I słyszę, jak po nich
Skrzypie pilnie pióro.
To nauczycielka
Poprawia zadania,
Ścienny zegar z wolną
Godziny wydzwania.

Więc nauczycielki
Pracę chwałę wierszem,
Pisząc go w takt rytmu
Rozśpiewanych świerszczy.

I pochwalam szkolne
Zeszyty i pióro,
Wieczór za oknami
Z księżycową chmurą.

Pochwalam plan pracy
Wśród niezmiennych godzin.
Światło nad książkami,
W którym czyn się rodzi.

Józef Baranowski — *Widok z okna*

Uczeń kl. V

Tyle jest zagadek na szerokiej ziemi,
że ciągle pytamy „dlaczego” i „po co?”,
lecz jeżeli czegoś dowiedzieć się chcemy,
nauczyciel zawsze służy nam pomocą.

Nauczyciel umie na zwyczajnej mapie,
co jest niby obraz tęczy malowany,
pokazać nie tylko kolorowy papier,
ale ład prawdziwy, szumne oceany...

W książkach są litery — znaczki tajemnicze,
a co znaczą, nigdy by się nie odgadło.
Ale nasza pani i pan nauczyciel
nauczyl, jak się czyta abecadło.

Co się w świecie działo kiedyś przed wiekami,
jakie były ludy i jacy królowie,
wiemy o tym sporo, bo nam nasza pani
już opowiadała i jeszcze opowie.

A nauka bywa ciekawsza od bajek,
trzeba tylko słuchać i uważnie patrzeć.
Gdy wiedzy przybywa, to życie się staje
o ileż piękniejsze, ciekawsze, bogatsze.

Więc po latach, kiedy będziemy dorośli,
skończywszy szkołę — pójdziemy przez życie,
w naszych myślach, sercach i w naszej wdzięczności
zostanie na zawsze nasz pan nauczyciel.

Jerzy Ficowski — *Nauczyciel*

Uczeń kl. VI

Za to, że wiemy, dokąd Wisła płynie
I gdzie się mieści Tatr najwyższy grzbiet,
I jakie nosił król Sobieski imię,
Że „rzekę” trzeba pisać przez „er zet”...

Za to, że wiemy, co Kopernik zdziałał
I ile to jest siedem razy trzy...
Gdzie Rzym, gdzie Krym, gdzie
„Niedźwiedzica Mała”...

Że rok ma trzysta sześćdziesiąt pięć dni...
Że tak dokładnie pamiętamy przecież
O tym, że woda przy stu stopniach wrze,
Że polskie statki płyną z portu Szczecin,
Że na wieży Mariackiej strażnik w trąbę dmie...

Za to wszystko, co jeszcze dla nas tajemnicą,
(Przed nami sporo jeszcze szkolnych lat)

Za to składamy Wam dziś wiele życzeń,
Z nimi jesienny, najpiękniejszy kwiat!

Tadeusz Śliwiak — Kwiat dla nauczyciela

Uczeń kl. VII

Dla Pana od polskiego
bukieciak maków polnych,
biało-czerwona róża
dla Pani od historii.

Dwie palmy smukłe, niby
w zeszytcie kaligrafii
litera „I”, dla Pana,
co uczy geografii.

Trzy razy trzy stokrotki,
stokrotnie na rysunku
dodane, pomnożone
dla Pani od rachunków.

Kalina znad potoku,
z wierszem Lenartowicza
dla Pani, co nas w nuty
zawiłe wtajemnicza.

Dla Pani od przyrody —
storczyki bardzo rzadkie,

dla Pana od fizyki —
gałąź jabłoni z jabłkiem.

Tadeusz Kubiak — Kwiat dla nauczyciela

Uczeń kl. VIII

A my jeszcze raz,
a my jeszcze raz:
Nasi NAUCZYCIELE
niech żyją po sto lat.

Niech żyją w zdrowiu,
niech im dopisuje szczęście!
Naszym NAUCZYCIELOM
Sto lat i jeszcze więcej!

ŹRÓDŁA

Pegazem przez rok szkolny. MAW 1982.

Naszym nauczycielom. COMUK 1971.

LENKIEWICZ Krystyna: *Wybór wierszy okolicznościowych dla klas I-III.* WSiP 1990.

„Nauczanie Początkowe” 1989/90 nr 6.

SMOCZYŃSKA-NACHTMAN Urszula: *Kalendarz muzyczny w przedszkolu.* WSiP 1988.

MIECZYSLAW BADURA

Ukazuje się od maja 1992 r.

Notes

wydawniczy

W każdym numerze:

- zapowiedzi wydawnicze
Centrum Informacji o Książce
- największy w kraju, liczący
około 1000 tytułów zestaw
nowości wydawniczych
- bestsellery hurtowni - cykliczna analiza
wyników sprzedaży w największych
firmach dystrybucyjnych
- publicystyka poświęcona problemom
ruchu wydawniczego
- kronika: co słyhać w branży?
- problemy bibliotek

Adres redakcji: 02-916 Warszawa, ul. Okrężna 3, tel. 642 95 53, fax 642 27 69

MIESIĘCZNIK
WYDAWCÓW,
KSIĘGARZY,
BIBLIOTEKARZY,
HURTOWNIKÓW

I WSZYSTKICH
ZAINTERESOWANYCH
RYNKIEM KSIĄŻKI

oferujemy prenumeratę

Biblioteka publiczna w Świnoujściu w nowym lokalu

Rok 1994 przejdzie do historii bibliotekarstwa w Świnoujściu jako wielce znaczący. Wówczas bowiem przekazano Bibliotece Miejskiej nowo wzniesiony obiekt biblioteczny, który połączono ze zmodernizowanym, dotychczas użytkowanym budynkiem willowym.

Kamień węgielny pod rozbudowę biblioteki położono w r. 1987, na 40-lecie jej działalności. Po siedmiu latach budowy (z przerwami) czytelnicy wreszcie mogli wejść do dużych i przestronnych wnętrz. Powierzchnia użytkowa nowo wzniesionego budynku wynosi 1656 m², a całkowita powierzchnia (starej i nowej części) — 2266 m², kubatura — 9674 m³.

Koszt rozbudowy wyniósł 11 282 mln starych złotych, a zakupionego wyposażenia — 412 mln. Całość kosztów sfinansował Samorząd Świnoujścia, Ministerstwo Kultury i Sztuki przyznało 100 mln na wyposażenie i zbiory specjalne.

Obiekt ma podjazd dla inwalidów, jest wyposażony w system przeciwwłamaniowy i windę towarową. Obecnie biblioteka dysponuje dobrymi warunkami do obsługi wszystkich kategorii czytelników. Utworzono nowe czytelnie i poszerzono zasób fonozbiorów. Sala wystawowa, sala imprez, pracownie zajęć specjalistycznych dają szerokie możliwości organizowania imprez kulturalnych. W tej działalności biblioteka współpracuje ze szkołami, z Miejskim Domem Kultury, Muzeum Rybołówstwa Morskiego, Świnoujskim Towarzystwem Kultury oraz Klubem Literackim „Na wyspie”. Dobre warunki lokalowe oraz poszerzona działalność kulturalna przysporzyły bibliotece wielu nowych czytelników.

Warto pamiętać, że dzieło budowy rozpoczął dyrektor mgr Stanisław Niśkie wicz (obecny wiceprezydent Świnoujścia), a dokończyła je pełniąca obowiązki dyrektora — mgr Genowefa Antonczyk.

Fot. Jan Surudo

Wypożyczalnia dla dorosłych o pow. 383 m²

Na 50-lecie polskiego Szczecina rozpoczęcie rozbudowy Książnicy Pomorskiej

Dzień 5 lipca 1945 r. to ważna data w dziejach Szczecina. Wówczas to ostatecznie miasto zostało przekazane władzom polskim. W 50. rocznicę tego wydarzenia, 5 lipca 1995, na gmachu Książnicy Pomorskiej odsłonięto tablicę upamiętniającą rozpoczęcie rozbudowy gmachu Biblioteki. Nowy obiekt o kubaturze 53 tys. m³ stanie obok i zostanie połączony z obecnym budynkiem.

Oprócz licznie zgromadzonych bibliotekarzy oraz innych przedstawicieli instytucji nauki i kultury w odsłonięciu tablicy wzięły udział także najwyższe władze państwowe i samorządowe województwa i miasta, które wyraziły nadzieję, że całkowita inwestycja powinna być ukończona za pięć lat, tj. w roku 2000.

Fot. Jan Surudo

Tablica pamiątkowa

Odpowiedź redakcji

Pracuję w bibliotece na polowie etatu (4 dni tyg.), mam prawo do 26 dni urlopu. Czytałam w kodeksie pracy, że urlop może być podzielony na części, z czego co najmniej jedna musi liczyć nie

mniej niż 10 kolejnych dni kalendarzowych. Czy pozostałą resztę — 16 dni — mogę wykorzystać także w częściach, np. po jednym czy po dwa dni, zależnie od potrzeby? Koleżanka moja w podobnych warunkach może liczyć tylko na 13 dni urlopu, wyłącznie w dni, w które pracuje (3 w tyg.). Jak to jest?

Kodeks pracy nic nie mówi o urlopach wypoczynkowych dotyczących osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. Lukę tę zapębia Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 21 października 1974 r. w sprawie pracowniczych urlopów wypoczynkowych (Dz. U. 1974 nr 43 poz. 259; zmiany: Dz. U. 1976 nr 40 poz. 238, 1983 nr 17 poz. 326, 1984 nr 35 poz. 188, 1989 nr 20 poz. 107 i nr 53 poz. 324).

Stanowi ono (§ 1 u.1), że pracownik zatrudniony w niepełnym wymiarze ma — jeśli chodzi o wymiar urlopu — prawa określone w kodeksie pracy. W Pani przypadku jest to 26 dni. Na ten okres, jak łatwo obliczyć, przypada 17 dni, w których jest Pani zatrudniona, oraz 9 dni, w których Pani nie pracuje.

Jeśli weźmie Pani zgodnie z przepisami kodeksu pracy pierwszą część urlopu w wymiarze kolejnych 10 dni, resztę może Pani wykorzystać także w częściach, jednak z zastrzeżeniem, że w tej reszcie musi być zachowana właściwa proporcja dni pracy i dni wolnych. Wymienione na wstępie rozporządzenie stanowi, że

...urlop wypoczynkowy powinien składać się z dni pracy i dni wolnych od pracy (roboczych) w takiej samej proporcji, w jakiej te dni występują w czasie wykonywania pracy (§ 1 u. 2).

Pani pracuje przez 4 dni w tygodniu, 2 dni ma wolne, czyli że na każde dwa dni pracy przypada jeden dzień wolny. Zatem łącznie (zarówno w 10 dniach urlopu, jak i w pozostałych 16 dniach proporcja dni pracy powinna być utrzymana tak, aby dni pracy, za które otrzymuje Pani wynagrodzenie, było tyle, ile jest ich w czasie „normalnego” wykonywania pracy.

Nie może Pani łudzić się, że po wzięciu 10 dni urlopu resztę, czyli 16 dni, wykorzysta Pani w terminach obejmujących wyłącznie dni Pani pracy.

Opisany przez Panią przypadek Koleżanki, która może liczyć „tylko” na 13 dni urlopu, nie jest niczym szczególnym. Po prostu wyliczono jej, że przez tyle dni pracuje i za tyle płaci się jej wynagrodzenie, nic więc nie stoi na przeszkodzie, aby ten stan faktyczny uznać za podstawę rozliczeń urlopowych.

III Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartol pod hasłem „Ja i mój świat”

ogłoszony przez Fundację Literacką im. Agnieszki Bartol wspólnie z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Pile oraz redakcją „Tygodnika Piłskiego” zaowocował pracami 1606 młodych autorów z całej Polski, w tym 1173 ze szkół podstawowych, 433 ze szkół średnich.

Najliczniej wzięła w nim udział młodzież z Piły (147), Katowic (70), Poznania (58), Kalisza (55), Ciechanowa (55), Szczecina (54), Torunia (54), Warszawy (54), Białegostoku (50), Wrocławia (50).

Laureatów było 22 z 15 województw.

W skład jury wchodził: Ewa Nowacka — pisarka, autorka książek dla młodzieży, Józef Ratajczak — pisarz, krytyk literacki, Zuzanna Przeworska — poetka, prezes Zarządu Fundacji Literackiej im. Agnieszki Bartol, Maria Bochán — członek Zarządu Fundacji, dyrektor WBP w Pile, Jan Arski — wiceprezes Fundacji, dziennikarz „Tygodnika Piłskiego”.

NAGRODĘ GŁÓWNA — Grand Prix (maszyną do pisania) otrzymała 16-letnia **Monika Łyżyczka** z Mikołowa (woj. katowickie) za niezwykłą wyobraźnię, piękno i kunszt słowa poetyckiego.

NAGRODY

w kategorii szkół podstawowych:

- I — **Krzysztof Pawlica** (l. 9) z Poronina,
— **Magdalena Czekalska** (l. 12) z Łodzi,
- II — **Maria Wójcik** (l. 10) z Sulejówka,
- III — **Tadeusz Fulek** (l. 8) z Sopotu,
— **Monika Sarwińska** (l. 14) z Łodzi,
— **Julia Cierlik** (l. 13) z Wąsowa (woj. pozń.).

w kategorii szkół średnich:

- I — nie przyznano.
- II — **Małgorzata Deroń** (l. 18) Chełmno,
- III — **Leszek Bogdanowicz** (l. 18) z Pszczyny.

Wyróżniono 12 prac — dziewięć autorów ze szkół podstawowych, trzech autorów ze szkół średnich. Ponadto Fundacja Literacka przyznała wyróżnienie specjalne **Karolinie Dąbek** (l. 14) z Piły za miniaturkę literacką o Agnieszce Bartol, a Firma „Pentap” własną nagrodę (złote pióro) laureatce Grand Prix.

Wystawę „Najpiękniejsza Książka Roku” udostępniła w swej Małej Galerii „Zachód” w dniach 6-20 lipca Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Chełmie. Zgromadzono perły polskiego edytorstwa z lat 1992-1995, wyeksponowano książki-laureatki w corocznym konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek przed wystawieniem ich w Lipsku i Hamburgu.

Zarząd Okręgu SBP w Sieradzu oraz Zakład Projektowania i Konserwacji Systemów Komputerowych „SOKRATES”-SOFTWARE w Poznaniu zaprosiły „turystyczno-komputerową brać bibliotekarską do wyjścia zza regałów, opuszczenia monitorów” i udania się w dniach 22-24 września na I Ogólnopolski Zlot Użytkowników Systemu Informatycznej Obsługi Bibliotek „SOWA”.

Zbiórkę zaplanowano na piątek 22 IX w Bibliotece pod Atlantami w Wałbrzychu (Rynek 9), po czym w programie przewidziano zwiedzanie Biblioteki oraz pokaz najnowszych możliwości systemu „SOWA”, integrację jego użytkowników podczas przejazdu do miejsca zakwaterowania w Rościszowie k. Bielawy w pensjonacie „Kasztel” i ogniska już na miejscu, „przy którym się ciut poznamy, być może pośpiewamy, coś przegrzyjemy, coś wypijemy i sownie odpoczniemy”.

W sobotę zmagania na szlakach Gór Sowich, zdobywanie najwyższego szczytu — Wielkiej Sowy oraz spacer do Przełęczy Jurgowskiej. W niedzielę powrót.

Wysokość wpisowego — 30 zł.

Ciekawi nas, jak licznie zleciały się „Sowy”, czy zatem udało się ta nietuzinkowa impreza — red.

Szanowni Odbiorcy!

W historii naszej firmy zaczyna się nowy okres. Zamierzamy oto wydawać od września własne publikacje. Chyba właśnie takie, jakie w bibliotekach szkolnych i publicznych są bardzo potrzebne.

Na początek będą to krótkie informatory oraz bibliografie zalecające. Zacząć chcemy od kalendarza ważniejszych rocznic i wydarzeń przypadających w 1996 r. W następnej kolejności planujemy wydanie bibliografii wybranego piśmiennictwa na temat automatyzacji bibliotek.

Wydając bibliografie zalecające chcemy również zaferować bibliotekom dostarczanie kserograficznych kopii artykułów lub fragmentów książek, które się w nich znajdują.

Cena publikacji nie powinna przekraczać 4,00 złotych, a będzie tym mniejsza, im więcej uzyskamy na nie zamówień.

1. Automatyzacja bibliotek: wybór literatury za lata 1990-1994. — ok. 30 s.

Zestawienie bibliograficzne obejmie artykuły z czasopism bibliotekarskich oraz druki zwarte rejestrowane w „Przewodniku Bibliograficznym”. Ukaze się we wrześniu 1995 r.

2. Ekologia. Ochrona przyrody: wybór piśmiennictwa fachowego. — ok. 40 s.

Bibliografia obejmie artykuły z czasopism popularnych i naukowych oraz wydawnictwa zwarte rejestrowane w „Przewodniku Bibliograficznym”. Ukaze się w III kwartale.

3. JANUSZEWSKA K., SŁOWIK J. — Literatura w szkole średniej: wybór za lata 1991-1994. — ok. 80 s.

Opracowanie bibliograficzne zawierające artykuły z czasopism oraz druki zwarte na temat historii literatury, postaci, motywów i tematów literackich oraz opracowań lektur szkolnych. Ukaze się w IV kwartale br.

4. SŁOWIK J. — Działalność informacyjna bibliotek publicznych: wybór piśmiennictwa fachowego. — ok. 30 s.

Bibliografia zawiera publikacje z krajowych czasopism bibliotekarskich i bibliologicznych i publikacje książkowe rejestrowane w „Przewodniku Bibliograficznym”. Ukaze się w IV kwartale br.

5. SŁOWIK J. — Zbiory regionalne w bibliotece publicznej: wybór piśmiennictwa za lata 1945-1994. — ok. 30 s.

Objemie piśmiennictwo z zakresu gromadzenia, opracowania i udostępniania kolekcji regionalnych publikowanych w czasopismach i wydawnictwa książkowe.

6. SŁOWIK J., UBOWSKA J. — Kalendarz ważniejszych rocznic i wydarzeń przypadających w 1996 roku. — ok. 20 s.

Opracowanie przedstawia w układzie chronologicznym rocznice: polityczne, historyczne, naukowe, kulturalne oraz literackie przypadające w Polsce i na świecie w 1996 r. Publikacja przeznaczona dla bibliotekarzy, nauczycieli, dziennikarzy. Ukaze się w III kwartale tego roku.

7. Święta i uroczystości w kalendarzu polskim: wybór piśmiennictwa. — ok. 30 s.

Zawierać będzie piśmiennictwo na temat świąt, zwyczajów, obyczajów i obrzędów oraz ważniejszych uroczystości obchodzonych w Polsce.

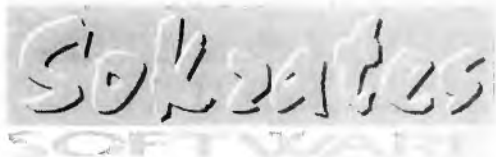
8. UNESCO — w pięćdziesiątą rocznicę powstania organizacji: wybór piśmiennictwa. — ok. 50 s.

Objemie artykuły z czasopism oraz druki zwarte z lat 1945-1994 o genezie UNESCO i działalności organizacji w dziedzinie nauki, oświaty i kultury oraz ekologii.

DO AUTORÓW

Redakcja uprzejmie prosi Autorów nadsyłających teksty do druku o podawanie następujących danych:

1. Imię i nazwisko
2. Data i miejsce urodzenia
3. Imiona rodziców
4. Adres zamieszkania
5. Adres urzędu skarbowego
6. Nr PESEL
7. Miejsce pracy i funkcja

60-592 POZNAŃ ul. Wiosenna 12
60-687 POZNAŃ
os. Stefana Batorego 13/27
tel.470-748, 474-690,
tel./fax 475-749

Zakład Projektowania i Konserwacji Systemów Komputerowych

Z przyjemnością zawiadamiamy wszystkich użytkowników i sympatyków
SYSTEMU INFORMATYCZNEJ OBSŁUGI BIBLIOTEKI

SOWA

że pojawiły się w naszej ofercie nowe moduły systemu

Program retrokonwersji katalogu umożliwiający szybkie przenoszenie opisów katalogowych pomiędzy różnymi katalogami SOWY. Użytkownik ma na ekranie monitora obraz równocześnie dwóch wybranych katalogów, np. wzorcowego oraz własnego. Program jest już użytkowany w sieci bibliotek publicznych, wykorzystujących bazy przygotowane przez bibliotekę centralną.

Moduł udostępniania katalogu w sieci INTERNET. Węzeł INTERNETU udostępnia użytkownikom spoza biblioteki usługę OPAC umożliwiającą przeglądanie katalogu i wyszukiwanie danych, podobnie jak program informacyjno-wyszukiwawczy SOWA. Modelowe rozwiązanie tego programu testowane jest na minikomputerze firmy Silicon Graphics (INDY), pracującym pod kontrolą systemu operacyjnego UNIX. Użytkownik może połączyć się z węzłem poprzez usługę TELNET.

Pozostałe moduły programowe systemu SOWA:

- programy podstawowe: katalogowania (różne rodzaje obiektów: dzieła zwarte jedno- i wielotomowe, serie wydawnicze, czasopisma, kasety, płyty, dane bibliograficzne, itp.), informacyjno-wyszukiwawczy (przeglądanie katalogu na ekranie, możliwość formułowania złożonych zapytań) oraz zestawień bibliograficznych (biuletyn nabytków, bibliografia do tematu, wykazy lektur, karty katalogowe itp),
- program obsługi relacyjnego słownika haseł (zawiera m. in. Słownik Haseł Przedmiotowych BN, oraz zasadniczą część tabeli UKD),
- programy gromadzenia i akcesji druków zwartych i czasopism,
- program opracowania inwentarzy (drukuję księgi inwentarzowe, obsługuje kartotekę ubytków),
- programy: obsługi wypożyczalni (poprzez stosowanie kodów kreskowych w pełni automatyzuje pracę, cechuje się dużą szybkością rejestracji wypożyczeń i zwrotów) oraz statystyk pracy wypożyczalni,
- program zamawiania dokumentów (OPAC), umożliwia czytelnikowi bezrewersowe zamawianie i rezerwowanie wybranych pozycji oraz obsługę tych zamówień przez magazyn biblioteki,
- program komunikacyjny (umożliwia łączność modemową pomiędzy bibliotekami, np. w celu korzystania z katalogu centralnego),
- programy konwersji danych (Przewodnik Bibliograficzny, MAK, ISIS),
- program katalogowania danych graficznych,
- program administratora systemu,

W następnym numerach „Poradnika Bibliotekarza” przedstawimy Państwu w skrócie funkcje pełnione przez pozostałe moduły systemu SOWA.

WYDAWNICTWO ALFA - WERO SP. Z O.O.
UL. NOWOGRODZKA 22, 00-950 WARSZAWA
KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA UL. KOLEJOWA 19/21 01-217 WARSZAWA

Oferowane poniżej pozycje wysyłamy na własny koszt.

Oferta ważna tylko dla bibliotek!

cena	ilość stron	tytuł i autor	krótki opis	il. zam. egz.
9,80	200	Bajki Striudberg August	Bajki to nieznaną dotąd fragment twórczości wielkiego Skandynawa. Jedne nawiązują do utworów Andersena, inne mają charakter opowiadań dla dorosłych.	
3,00	214	Barcikowscy Mana Rodziewiczówna	Dwaj bracia wobec nacisków rasyfikacyjnych i dwie diametralnie różne postawy	
9,00	371	Braterstwo krwi P. C. Wren	Słynna powieść o francuskiej Legii Cudzoziemskiej.	
9,90	169	Cóż za pomysł Tato? William Saroyan	To pełna humoru i ciepła opowieść o tęsknocie do dziecięcej prostoty, o przyjaźni, miłości i odpowiedzialności za drugiego człowieka	
12,90	348	Cud w opactwie Philippa Carr	Cała historia toczy się w szesnastowiecznej Anglii za panowania Henryka VIII i jego córki Marii. Pierwsza część osiemnasto tomowego cyklu "Córki Anglii"	
3,00	141	Czarci trójkąt Miodrag Ćupić	Akcja - to wspomnienia więźniów obozów koncentracyjnych jakiego reżimu Tito zbudował dla swych przeciwników politycznych na wzór obozów Stalina.	
9,80	338	Czarny Bursztyn Phyllis Whitney	Tracy, młoda i energiczna pracownica nowojorskiego wydawnictwa, przyjeżdża do Istanbuhu, aby poznać tajemnicze okoliczności śmierci swojej przyrodniej siostry.	
13,00	307	Czy wiesz co jesz? Irena Gumowska	Aby racjonalnie się odżywiać, trzeba coś na ten temat wiedzieć. Sporo wiadomości, liczne porady i przepisy.	
3,00	319	Dom zatrutej strzały A. E. W. Mason	Dobry, klasyczny kryminał; piękne kobiety, młody adwokat - idealista, a przede wszystkim niepowtarzalny detektyw Hanau.	
3,00	331	Dziewczyna z Hongkongu Heinz G. Konsalik	Sprawczyńnię kolejnych zbrodni popełnionych w taki sam sposób, łączy pewna cecha: wyrok śmierci wskutek nieuleczalnej choroby.	
8,00	442	Dzieci miłości Eugeniusz Sue	Bohaterowie powieści żyjący w luksusie liczą na to, że uda im się ukryć przed światem grzechy młodości. Jednak zaprzysiężona przed laty zemsta osiągnie ich z całą bezwzględnością.	
3,00	288	Egipska Czarownica Sax Rohmer	Zło zapomniane od wieków wymknęło się ze swej mrocznej kryjówki. Jego zapach i chłód unoszą się w powietrzu, niosąc światu strach, ból i śmierć.	
9,00	260	Filadelfia Christopher Davis	Wysokiej klasy literackiej nowelizacja scenariusza głośnego filmu "Filadelfia" - zdobywcy trzech "OSKARÓW".	
3,00	169	Florian z wielkiej Hłuszy Mana Rodziewiczówna	Dwór polski - ostoja polskości w nawałnicy przewalających się fal okupantów I wojny światowej. Romans.	
18,50	380	Fortuna i Izy Wiliam Wright	Niezwykle sugestywny wizerunek Christine Onassis, dziedziczki fortuny Onassisów i jej krótkiego, ale burzliwego życia.	

3,00	125	Gniazdo Białozora Maria Rodziewiczówna	Kresowe dworki na Polesiu w obliczu nadciągającej nawały bolszewickiej i pierwsze lata niepodległości. Romans.	
3,00	116	Jak zginął Mikołaj II Jan Ruszczyc	Ostatnie tygodnie i dni dynastii Romanowych.	
5,00	150	Kolędy	48 najpopularniejszych kolęd w łatwym układzie na fortepian. słowa i nuty. Przepiękne ilustracje Jana Marcina Szancera Grzbiet bindowany.	
8,00	183	Maxymy i myśli Nicolas Sebastian Roch de Chamfort	Po śmierci pana de Chamfort znaleziono w biurku garść papierów. Były to liczne notatki, spostrzeżenia, refleksje, anegdota kreślone dla samego siebie.	
3,00	326	Mata Hari Julia Keay	Mata Hari jawi się tutaj jako postać niezwykle tragiczna; piękna i uwielbiana, a zarazem próżna i lekkomyślna.	

OFERTA STAŁA KSIĄŻEK SZCZEGÓLNIIE POLECANYCH

22,00	688	Dwudziestoletni poeci Warszawy Jan Marx	Książka zawiera bogate wybory wierszy i eseje o poetach „spalonego pokolenia”: Baczyńskim, Gajcym, Krzyżewskim, Stroińskim, Trzebińskim i Bojarskim. Pierwsza próba opisu wierszy, wolna od nadwartościowującego jej kontekstu heroicznej biografii ich autorów.	
12,00	560	Legendarni i tragiczni Jan Marx	Książka zawiera wybory wierszy oraz eseje o życiu i twórczości Bursy, Poświatowskiej, Wojaczka, Grochowiaka, Stachury i Rationia poddające weryfikacji legendy utrwalone w świadomości ich czytelników i wyznawców.	
12,00	636	Skamandryci Jan Marx	Książka zawiera wybór wierszy oraz eseje o Tuwimie, Wierzyńskim, Iwaszkiewiczu, Słonimskim, Lechoniui i Balińskim poddające celnej i błyskotliwej reinterpretacji i demitologizacji ogromną spuściznę poetycką Skamandrytów.	
25,00	714	Kalendarz historyczny Jerzy Łojek	Zbiór esejów o dziejach Polski od Mieszka I do lat osiemdziesiątych XX wieku. Bogactwo informacji podanych w ciekawej formie, rzetelna analiza i ocena faktów historycznych.	
19,00	504	Czerwona msza Bohdan Urbankowski	Zbiór esejów historyczno-literackich i antologia poezji poświęconej Stalinowi, UB i chwale budowy socjalizmu w Polsce. Niespodzianką dla czytelnika będą niektóre z wymienionych nazwisk autorów.	
25,00	630	Przemarsz przez piekło Stanisław Podlewski	Opis bezprzykładnego bohaterstwa i poświęcenia obrońców powstańczych barykad i tragicznego losu ludności cywilnej podczas Powstania Warszawskiego.	
32,00	320	Polska karykatura portretowa Ferdynand B. Ruszczyc, Jacek Urbański	Pierwszy tego typu album — antologia, obejmujący karykaturę portretową XVIII i XIX w., przełomu XIX i XX, okresu międzywojennego i współczesną.	
19,50	460	Dzieje pięknej Bitynki Jerzy Łojek	Jest to opowieść o życiu i czasach słynnej femme fatale XVII wieku — Zofii, hrabiny Wittowej-Potockiej, która na zawsze weszła do historii skandalu obyczajowego Oświecenia.	

pieczęć biblioteki	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....

KRAJOWA
KSIĘGARNIA
WYSYŁKOWA

OFERUJEMY

BOGATY WYBÓR
PUBLIKACJI
EDUKACYJNYCH

* * *

LITERATURĘ
DZIECIĘCĄ
MŁODZIEŻOWĄ
I DLA DOROSŁYCH

* * *

Jak zamawiać?

Wystarczy przesłać
pod nasz adres za-
mówienie, a książki
za zaliczeniem po-
cztowym trafią do
Państwa.

PRZYJMUJEMY

TAKŻE

ZAMÓWIENIA

TELEFONICZNE!

Nasz adres:

01-242 Warszawa
Al. Prymasa
Tysiąclecia 83
tel./fax (0-22) 632-83-50
632-43-44

ZAPRASZAMY

KUPON ZAMÓWIENIA

Zamawiający

Imię _____

Nazwisko _____

Ulica, nr domu _____

Kod, Miejscowość _____

Województwo _____

Autor	Tytuł	Cena	Ilość
1. Pr. zb.	Ilustrowana encyklopedia szkolna CHEMIA	13,30	
2. Pr. zb.	Ilustrowana encyklopedia szkolna FIZYKA	13,30	
3. C. Stockey	Ilustrowana encyklopedia szkolna BIOLOGIA	13,30	
4. M. Szurek	Opowieści geometryczne	15,96	
5. Pr. pod red. B. Kałuży	Chemia w pytaniach i odpowie- dziach dla uczniów	5,31	
6. Z. Muzyczka	Słowniczek ucznia. Arytmetyka	3,50	
7. Z. Muzyczka	Słowniczek ucznia. Geometria	4,50	
8. J. Angiel, L. Kaszowski	Słowniczek ucznia. Geografia fizyczna	4,50	
9. Z. Krawcewicz, B. Zasada	Matematyka w pigułce	5,00	
10. Pr. zb.	Tablice fizyczno-astronomiczne	9,98	
11. Pr. zb.	Tablice biologiczne	7,45	
12. T. Umiński	Ekologia, środowisko, przyroda	15,00	
13. Wybór M. Przybysz-Piwko	Zbiór przysłów i zagadek dla dzieci	5,99	
14. A.P. Pijanowski	Barwy poezji. Wiersze dla czter- nastoletków. Lektury szkolne	8,00	
15. K. Wolny	Teorie literatury. Zarys proble- matyki	5,67	
16. Wyb. i opr. B. Urbankowski	Antologia współczesnego dramatu polskiego. Stwarzanie światów	23,94	
17. Wyb. i oprac. R. Przymus	Inscenizacje pełne radości dla klas 1-3	6,73	
18. Pr. zb. pod red. B. Blei	Scenariusze imprez szkolnych	3,18	
19. W. Gawdzik	Ortografia na wesoło i na serio	9,09	
20. I. Brucka	Przed egzaminem z języka polskiego do szkoły średniej	4,32	

Autor	Tytuł	Cena Ilość
21. Pr. zb. pod red. B. Chrzęsto- wskiej	Kompetencje szkolnego polonisty	8,50
22. H. Regner	Nasze dzieci i muzyka	6,00
23. R. Kloppel	Rytmika w wychowaniu i terapii	11,97
24. W. Władysław	Październik '56. Dzieje PRL	6,00
25. Z. Landau	Polska Gomółki. Dzieje PRL	8,00
26. P. Machcewicz	Władysław Gomółka	6,00
27. A. Paczkowski	Stanisław Mikołajczyk	6,00
28. M. Kutzner- -Kościńska	Dbaj o prawidłową postawę dziecka	3,50
29. J. Barankiewicz	ABC sprawności fizycznej Poradnik dla dziewcząt i chłopców w wieku 10-15 lat	4,83
30. Z. B. Gaś	Pomoc psychologiczna młodzieży	8,00
31. I. Pospiszyl	Przemoc w rodzinie	8,50
32. B. Sawa	Jeżeli dziecko źle czyta i pisze	5,60
33. A. Molesztak, A. Tchórzewski, W. Wołoszyn	W kręgu powinności moralnych nauczyciela	6,21
34. R. Ossowski	System kształcenia i doskonalenia nauczycieli	4,48
35. R. I. Arends	Uczymy się nauczać	15,00
36. A. T. Pearson	Nauczyciel, teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli	8,90
37. J. Wójtowiczowa	Logopedyczny zbiór wyrazów	4,50
38. A. Peppin, H. Williams	Sztuka i ty	9,70
39. J. M. Parramon, M. Calbo	Perspektywa w rysunku i malarstwie	20,00
40. Wł. Serafiński	Ssaki Polski. Atlas	17,50
41. C. Fyzsimons	Drzewa i lasy. Mały atlas przyrody	7,51
42. A. R. Kozłowski	Homeopatyczna apteczka dla każdego	5,85
43. M. Ryzl	Parapsychologia — fakty opinie	13,30
44. A. L. McGinnis	Potęga optymizmu	5,25

podpis zamawiającego

POLECAMY

- NOWOŚCI SZKOLNE
- LITERATURĘ FACHOWĄ
- PORADNIKI
- ENCYKLOPEDIA
- SŁOWNIKI
- ALBUMY, ATLASY

* * *

UWAGA !!!

Co miesiąc będziemy Państwu prezentować nowy, zestaw książek z różnych dziedzin.

* * *

Jesteśmy otwarci na wszelkie propozycje i życzenia Państwa — postaramy się im sprostać.

**SZUKASZ
POTRZEBNEJ
KSIĄŻKI ?
ZAMÓW JĄ U NAS !**

Nasz adres:

01-242 Warszawa
Al. Prymasa
Tysiąclecia 83
tel./fax (0-22)632-83-50
632-43-44

ZAPRASZAMY

**UWAGA!
BIBLIOTEKI
ARCHIWA
KSIĘGARNIE**

ZAKŁADY DLA NIEWIDOMYCH
W ŁASKACH
WARSZTATY SZKOŁĄCE
05-080 IZABELIN
tel./fax
722-72-24

REALIZUJĄ

natychmiast

ZAMÓWIENIA NA:

- **REGAŁY**
  - ▶ ekspozycyjne
  - ▶ jedno- i dwustronne
  - ▶ do czasopism
- **BLOKI KATALOGOWE**
6, 18, 30, 40 i 60-cio szufladowe
- **WÓZKI BIBLIOTECZNE**
- **ZASTAWKI METALOWE**
  - ▶ zwykłe
  - ▶ alfabetyczne
  - ▶ działowe
  - ▶ na karty czytelnika
  - ▶ na karty książki
  - ▶ na karty zobowiązań
- **SKRZYNKI**
- **INNY SPRZĘT BIBLIOTECZNY**

TAKŻE WG DOKUMENTACJI ZAMAWIAJĄCEGO

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN

poleca:

Władysław Tatarkiewicz
HISTORIA FILOZOFII

TOM PIERWSZY: FILOZOFIA STAROŻYTNA I ŚREDNIOWIECZNA

Filozofia i jej działy. Filozofia europejska i jej okresy.

Cz. I. Filozofia starożytna. Poprzednicy filozofów. Pierwszy okres filozofii starożytnej (do V w. p.n.e.). Drugi okres filozofii starożytnej (okres oświecenia i systemów starożytnych, VI-V w. p.n.e.). Trzeci okres filozofii starożytnej (okres hellenistyczny, III-I w. p.n.e.). Okres końcowy filozofii starożytnej (I-VI w.). Filozofia chrześcijańska (w okresie poprzedzającym średniowiecze — do V w., patrystyka).

Cz. II. Filozofia średniowieczna. Pierwszy okres filozofii średniowiecznej (wczesne średniowiecze, do XII w.). Drugi okres filozofii średniowiecznej (okres systemów średniowiecznych, XIII w.). Końcowy okres filozofii średniowiecznej (okres krytyki średniowiecznej, XIV w.).

TOM DRUGI: FILOZOFIA NOWOŻYTNA DO ROKU 1830.

Pierwszy okres filozofii nowożytnej (Odrodzenie, XV-XVI w.). Drugi okres filozofii nowożytnej (okres systemów nowożytnych, XVII w.). Trzeci okres filozofii nowożytnej (okres Oświecenia i krytyki: filozofia Oświecenia w Anglii i we Francji, filozofia krytyczna w Niemczech). Czwarty okres filozofii nowożytnej (nowy okres systemów, początek XIX w.). Perspektywa na dalszy rozwój filozofii.

TOM TRZECI: FILOZOFIA XIX WIEKU I WSPÓŁCZESNA.

Cz. I. Filozofia XIX wieku

Faza pierwsza: 1830-1860. Faza druga: 1860-1880. Faza trzecia: 1880-1900.

Cz. II. Filozofia XX wieku

Faza pierwsza: 1900-1918. Faza druga: 1918-1930. Faza trzecia: 1930-1945.

Zakończenie

Każdy z działów zamykają tzw. zestawienia (zagadnienia, pojęcia i terminy, bilans epoki, chronologia, wydarzenia współczesne, kwestie sporne). Każdy z tomów kończy bibliografia. Skorowidze (nazwisk filozofów, nazwisk autorów prac o filozofach, skorowidz rzeczowy) zamieszczone w t. 3 odnoszą się do całości.

Wyd. t. 1-2 14, t. 3 11, podr.

ark. wyd. 113,5 pl.+obw., 16,5×24 cm

ISBN 83-01-08650-5

Peter L. Berger

ZAPROSZENIE DO SOCJOLOGII

(Invitation to Sociology, A. Humanistic Perspective)

Tłum. Janusz Stawiński

Peter L. Berger — jeden z najciekawszych współczesnych socjologów amerykańskich — w błyskotliwy sposób odpowiada na pytania: na czym właściwie polega socjologia, w czym tkwi swoistość socjologicznego spojrzenia na ludzki los. „Zaprasza do socjologii jako pewnego sposobu myślenia i rozumienia rzeczywistości społecznej.

Książka łączy walory popularyzatorskie ze ściśle naukowymi. Uznawana jest za jedno z najlepszych wprowadzeń do socjologii.

Wyd. 2, podr.

ark. wyd. 11, brosz., 14,3×20,5 cm

ISBN 83-01-11824-5

WYDAWNICTWA NAUKOWE PWN

ul. Miodowa 10, 00-251 WARSZAWA

Dział Sprzedaży: tel. (02- 635-09-75, fax (0-22) 26-09-50

**Zapraszamy do naszych księgarni promocyjnych na terenie całego kraju,
w których można kupić wszystkie publikacje naszego Wydawnictwa**